

Ugunsdzēsēji saglabā labu fizisko formu

● Preiļu rajona ugunsdzēsēji ar uzvaru Latgales reģiona basketbola sacensībās pierādīja, ka ir teicamā fiziskā formā. Par pirmo vietu cīnījās (pirmajā rindā no kreisās) Ainārs Bernāns, Valērijs Haritonovs, Roberts Turčinskis, (otrajā rindā) Roberts Mālnieks, Edmunds Boreiko, Igors Cvetkovs, Aleksejs Kursītis, Andrejs Ņikiforovs. Foto: M. Rukosujevs

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Preiļu nodaļas basketbola komanda atzīta par labāko komandu Latgalē. Preiļos notikušajās reģiona ugunsdzēsēju un glābšanas dienesta darbinieku 8. spartakiādēs sacensībās basketbolā tā izcīnīja pirmo vietu. Otro vietu ieguva Daugavpils, bet trešo — Rēzeknes ugunsdzēsēji. Basketbola sacensībās piedalījās arī ugunsdzēsēji no Krāslavas rajona.

Kā informēja VUGD Preiļu nodaļas priekšnieks ugd pulkvežleitnants Edmunds Boreiko, spartakiādē piedalās arī Ludzas ugunsdzēsēji. Pir-

mās vietas ieguvēji — preiļieši marta sākumā piedalīsies Latvijas ugunsdzēsības un glābšanas dienesta spartakiādes finālspēlēs, kas notiks

Venstpilī.

Spartakiāde ilgst gadu, tajā iekļauti desmit sporta veidi, ieskaitot ugunsdzēsības lietīško sportu. Mēs gan braucam uz citām VUGD nodaļām, gan arī uzņemam sportistus savās mājās, stāstīja Edmunds Boreiko. Pērnā gada spartakiādē Preiļos notika finālspēlēs krosā, kurā preiļieši ieguva otro vietu. Arī kopumā pagājušā gada spartakiādē Preiļu ugunsdzēs-

ēju un glābēju komanda ieguva otro vietu, uzvarētājiem — Rīgas komandai zaudējot tikai dažus punktus. Bet pērn Latvijas Republikas ikgadējā čempionātā ugunsdzēsības sportā, kas vienmēr notiek Kuldīgā, preiļiešu komanda ieņēma trešo vietu. Preiļieši tik augstu rezultātu šajās sacensībās sasniedza pirmo reizi.

L.Rancāne

Preses piegāde Latvijā nav valsts monopols

Latvijas Preses izdevēju asociācija ar šo vēstuli lūdz vēstulē paust neizpratni par sabiedrībā sāktu diskusiju par «Latvijas pasta» cenu un tarifu politiku preses izdevumu piegādēs. Tiek apgalvots, ka preses izdevumu piegādes tarifi nelikumīgi esot noteikti zemāki nekā vēstuļu un bāndroļu tarifi. Esot aizdomas, ka tāpēc milzīgas summas plūstot «garām valsts kasei».

Šāda viedokļa pārdējiem droši vien nav zināms, ka vēstuļu un bāndroļu piegāde Latvijā ir valsts monopols,

savukārt preses piegāde ir pakalpojums, ar kuru var nodarboties jebkurš uzņēmējs. Tāpēc loģiski, ka preses piegādes noteikumus un izcenojumus nosaka tirgus, nevis atsevišķas valstiskas struktūras.

Jau daudzus gadus par preses piegādes tarifiem diskutē, pie viena galda sēžot «Latvijas pasta» un preses izdevējiem. Pateicoties «Latvijas pasta» vadības gudrajai stratēģijai, preses izdevumu piegādes organizācijā un tarifu veidošanā «Latvijas pasta» ir saglabājis šo biznesu atšķirībā no daudzām pasaules valstīm,

mostarp no Lietuvas un Igaunijas. Tur vairumu preses piegādes pakalpojumu jau labu laiku sniedz privātās struktūras. Tas, ka «Latvijas pasta» ir izdevies saglabāt šo pakalpojumu, nodrošina tam ievērojamus ienākumus, kas patiešām būtu «aizgājuši garām valsts kasei», ja tarifu politikā būtu neadekvāta tirgus nosacījumiem.

Noteiktie preses piegādes tarifi vienmēr ir bijuši atbilstoši Latvijas iedzīvotāju maksātspējai, tādēļ daudziem mūsu valsts lauku iedzīvotājiem ir saglabājusies iespē-

ja lasīt sava rajona laikrakstu un vismaz vienu no centrālajām avīzēm. Skaidrs ir arī fakts, ka, paaugstinoties «Latvijas pasta» preses piegādes tarifiem, ar šo biznesu vēl vairāk sāks nodarboties privātās struktūras, kā rezultātā «Latvijas pasta» zaudēs lielu daļu no ienākumiem. Tā izdevumi nemainīsies, jo pastnieku skaits tiešām nav atkarīgs no tā, cik preses izdevumu tie piegādā.

Latvijas Preses izdevēju asociācijas valde

PROBLĒMA: bērnu veselība atkarīga no uztura

Par ēdināšanu skolās lasiet 6. un 7. lappusē

ZIŅAS

Līvānu novada domes priekšsēdētājs izvēlas «Latvijas ceļu»

Centrālie laikraksti šonedēļ rakstīja, ka savienības «Latvijas ceļš» (LC) valde partijā uzņēmusi Līvānu novada domes priekšsēdētāju Visvaldi Gercānu. Līvānu novada vadītājs telefoniskā sarunā ar «Novadnieku» pastāstīja, ka šī ziņa neesot precīza, jo viņš 12. februārī esot tikai uzrakstījis iesniegumu ar lūgumu uzņemt viņu partijā. Saskaņā ar statūtiem par «LC» biedru var kļūt tikai pēc trijiem mēnešiem. Acīmredzot, partijas valde manu iesniegumu ir izskatījusi un pieņēmusi zināšanai, bet par savienības «Latvijas ceļš» biedru varu cerēt kļūt tikai maija vidū vai beigās, teica Visvaldis Gercāns.

Līdz šim Līvānu pašvaldības vadītājs bija Latvijas Demokrātiskās partijas (LDP) biedrs. Savas darbības sākumā tā bija labēji centriskā partija. V.Gercāns uzskata, ka pēdējo gadu laikā LDP mainījusi savu politisko nostāju un kļuvusi par kreisi noskaņotu. Man nav tiesību kritizēt cilvēkus par šādiem pasaules uzskatiem, taču pašam kreisie ideāli nekad nav bijuši tuvi. Lidzīgās domās bija arī vairāki citi LDP biedri, kas no šīs partijas jau ir aizgājuši, teica V.Gercāns.

Izvēle kļūt par savienības «Latvijas ceļš» biedru nekādā mērā neesot saistīta ar rudenī gaidāmajām 8. Saeimas vēlēšanām, savu izšķiršanos par partijas maiņu komentēja Līvānu novada domes priekšsēdētājs Visvaldis Gercāns. 1998. gadā 7. Saeimas vēlēšanās V.Gercāns startēja Demokrātiskās partijas sarakstā, savukārt, 2001. gadā kandidēja Līvānu novada domes vēlēšanās no LDP un LC apvienotā saraksta.

Atkārtoti izvērtēs Straumes HES ietekmi

Līvānu novada pašvaldībā saņemti piecu iedzīvotāju iesniegumi, ka māju pagrabos atkal paaugstinājies ūdenslīmenis. Lai gan Straumes HES slūžas ir paceltas, tomēr ūdens atsevišķu māju pagrabos ir joprojām, tādēļ pašvaldības tautsaimniecības komisija ir vienojusies, ka nepieciešams nekavējoties veikt atkārtotu HES ietekmes izvērtēšanu, pieaicinot Preiļu rajona civilās aizsardzības, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, pašvaldības pārstāvjus un elektrostacijas īpašnieku Juri Galvanovski, jo nav izslēgts, ka ūdenslīmeņa celšanās un pagrabu applūšana tomēr ir saistīta ar spēkstacijas darbību, «Novadnieku» informēja pašvaldības vadītājs Visvaldis Gercāns.

Par apkuri runās ar māju vecākajiem

Pašvaldības uzņēmums SIA «Līvānu siltums» 1. martā pulksten 16.00 Līvānu kultūras namā organizē tikšanos ar daudzdzīvokļu māju vecākajiem. Šīs informatīvās sanāksmes mērķis ir informēt māju vecākos par aktualitātēm, kā arī atbildēt uz neskaidrajiem jautājumiem, kas saistīti ar apkures nodrošināšanu un siltuma tarifem Līvānos, informēja pašvaldības vadītājs V.Gercāns. Viņš atzina, ka māju vecākie nereti nav pietiekami informēti šajos jautājumos un līdz ar to informācija nenokļūst arī pie iedzīvotājiem. Plānots, ka šādas sanāksmes māju vecākajiem apkures sezonas laikā notiks regulāri un tajās aicināti piedalīties arī iedzīvotāji.

**«Novadnieku»
visās pasta nodaļās un
pie lauku pastniekiem var abonēt
līdz 26. februārim.
Nenokavējiet — palikušas
3 dienas!**

NACIONĀLĀS ZINĀS

Ar to mēs būsīm slaveni, ka slikti mūsu lielceļi

Satiksmes ministrija iesniegusi valdībā priekšlikumu par dīzeļdegvielas akcīzes nodokļa daļas palielinājumu autoceļiem no 60 līdz 85%, kā arī izstrādāto autoceļu un tiltu atjaunošanas programmu. Ja valdība šo priekšlikumu atbalstītu, tad grozījumi likumā varētu tikt kopā ar 2003. gada valsts budžeta paketi. Akcīzes nodokļa daļas palielinājums autoceļu remontam papildus dotu 20 miljonus gadā.

Stradiņos veikta unikāla operācija

Ar jauniegādātās stereotaksēs aparātūras palīdzību Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas neiroķirurģijas klīnikā trešdien veiksmīgi tika veikta pirmā smadzeņu patoloģijas diagnostiskā operācija. Ar minētās aparātūras palīdzību ir iespējams ārstēt tādas slimības kā galvas, roku un kāju trīci, arī epilepsiju. Aparatūra iegādāta par slimnīcas līdzekļiem un šobrīd tā ir vienīgā Baltijas valstīs, bet tā izmantošanas intensitāti patreiz nosaka Labklājības ministrijas kvotas uz plānveida operācijām. Tāpēc pagaidām nav zināms, cik pacientiem būs iespējams jaunās ārstnieciskās metodes izmantot.

Ēnu ekonomikai zaļā gaisma

Mūsu valstī tā saucamā ēnu ekonomika, pēc dažādiem datiem, atbilst 16-40% no iekšzemes kopprodukta. Tā sastāv no nodokļu nemaksāšanas no legālā biznesa (pelēkā sfēra) un no noziedzīgā biznesa, piemēram, narkotiku tirdzniecība, kontrabanda u.c. (melnā sfēra). Šobrīd nav redzams, ka valsts institūcijas būtu veikušas veiksmīgu ēnu ekonomikas apkarošanu. Ēnu ekonomiku sekmē politiskās un ekonomiskās varas saplūšana.

Uzlika un noņēma — nepatika

Iepretim Rīgas domes ēkai ceturtdien tika novietots Kārļa Ulmaņa pieminekļa makets un nekavējoties novākts. Domes Pieminekļu padomes locekļi, apskatot maketu, bija neapmierināti ar Kārļa Ulmaņa figūras augstumu, tēla vecumu, kā arī ar Latvijas kartes interpretāciju. Jau agrāk «Novadnieks» informēja, ka sākotnējā iecere bija K. Ulmani atspoguļot kā zemkopi un attēlot viņu kā valstsvīru uz Latvijas kartes fona. Pieminekli bija cerēts uzstādīt līdz Valsts proklamēšanas dienai, tagad šī iecere var nepiepildīties, jo pieminekļa jautājums tiks skatīts no jauna.

Ceļu satiksmes negadījumos cieš bērni

Statistika liecina, ka šogad nepilnos divos mēnešos — no 1. janvāra līdz 20. februārim — ceļu satiksmes negadījumos cietuši 65 bērni un pieci gājuši bojā, no kuriem četri bijuši gājēji, viens auto pasažieris. No ievainotajiem bērniem 46 bijuši gājēji, 18 — pasažieri, viens — velosipēdists. Ceļu policija lūdz vecākus un skolotājus katru dienu atgādināt bērniem par satiksmes noteikumu ievērošanu.

Zināšanas sagatavoja T.Elste

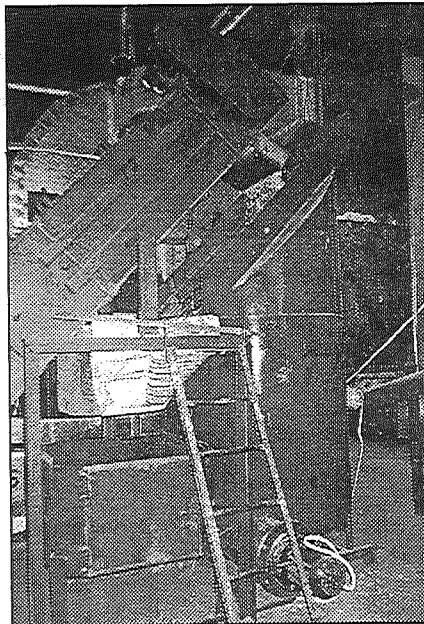
LĪVĀNU NOVADĀ

Līvānu komunālie uzņēmumi parādu dēļ ir tuvu bankrotam

Nepatīkamus brīžus līvāniešiem šoziem sagādā pārmērīgi augstie apkures tarifi. Iedzīvotāji ir sautuši, jo maksas par vienu kvadrātmetra apkuri atsevišķās mājās pārsniedz pat latu. Viena mēneša laikā irnieku parāds uzņēmumam «Līvānu siltums» pieaudzis par 35 tūkstošiem latu, bet kopējais iedzīvotāju parāds jau sasniedzis 300 tūkstošus latu. Aptuveni tikpat liela parādu nasta ir arī Līvānu pašvaldības uzņēmumam «Dzīvokļu un komunālā saimniecība».

Informāciju par reālo situāciju šajos uzņēmumos domes sēdes laikā klātesošajiem sniedza deputāts Valdis Anspaks. Viņš informēja, ka nopietnus draudus uzņēmumu turpmākajai darbībai rada arvien pieaugošie iedzīvotāju parādi, kas kopumā ir tuvu miljonam latu. Uzņēmumu darbs parādu piedziņas jomā ir neefektīvs, nav arī sadarbības abu uzņēmumu starpā. SIA «Līvānu siltums» sadarbības ar privātfirmu «Kredit Reform», kas strādā tieši parādu piedziņas jomā. Privātās firmas statuss tai ļauj veidot sadarbību ar robežsardzi un muižu, un ir bijuši gadījumi, kad personai rodas problēmas, šķērsojot robežu, jo tai ir parādi par komunālajiem maksājumiem vai iri. Tomēr cīņā ar parādniekiem abu pašvaldības uzņēmumu spēkus būtu nepieciešams apvienot, kopīgi algojot darbinieku vai firmu, kas nodarbotos ar parādu piedziņas problēmām.

Iedzīvotājiem nav motivācijas maksāt par apkuri un komunālajiem pakalpojumiem, jo reālas sankcijas pret nemaksātājiem netiek piemērotas, kā tas ir, piemēram, ja nenorēķinās par elektroenerģiju vai telefonu. Nereti irnieki sakrāj parādus, atstāj dzīvokli un pārceļas dzīvot uz personīgo māju. Pašvaldībai nav likumīgu tiesību neizrakstīt personu no vienas dzīves vietas vai kavēt tās pierakstīšanu citur parādu dēļ. Piedziņas tiesas ceļā iespējama tikai pret tiem, kam ir oficiāli ienākumi. Likums atļauj vērst piedziņu arī pret parādnieka mantu, tomēr arī šādu piemēru ir maz. Deputāti atzina, ka jāmeklē visi iespējamie ceļi, kā iekasēt no ļauprātīgiem nemaksātājiem parādus. Izskanēja pat doma, ka pietiktu dažas parādniekiem piederošas mājas vai automašīnas pārdot izsolē, lai nemak-

● Šosezon uzstādītais šķeldas apkures katls Līvānos sevi neattaisnoja. Siltuma cena iedzīvotājiem ir pieaugusi, un atsevišķās mājās atbilstoši skaitītāja rādījumiem apkure izmaksā pat vienu latu par kvadrātmtru. Foto: G.Kraukle

miem, jo reālas sankcijas pret nemaksātājiem netiek piemērotas, kā tas ir, piemēram, ja nenorēķinās par elektroenerģiju vai telefonu. Nereti irnieki sakrāj parādus, atstāj dzīvokli un pārceļas dzīvot uz personīgo māju. Pašvaldībai nav likumīgu tiesību neizrakstīt personu no vienas dzīves vietas vai kavēt tās pierakstīšanu citur parādu dēļ. Piedziņas tiesas ceļā iespējama tikai pret tiem, kam ir oficiāli ienākumi. Likums atļauj vērst piedziņu arī pret parādnieka mantu, tomēr arī šādu piemēru ir maz. Deputāti atzina, ka jāmeklē visi iespējamie ceļi, kā iekasēt no ļauprātīgiem nemaksātājiem parādus. Izskanēja pat doma, ka pietiktu dažas parādniekiem piederošas mājas vai automašīnas pārdot izsolē, lai nemak-

sātāji uz savām saistībām paraudzītos nopietnāk. Tiesa, vairums no viņiem maldīgi domā, ka pamatot dzīvokli ar parādiem, viņi atbrīvojušies arī no iekavētajiem maksājumiem. Parāds tiks piedzīts — kaut vai tad, kad parādnieks sasniegs pensijas vecumu un viņam parādīsies oficiāli ienākumi.

Daudzi irnieki varētu samaksāt par apkuri un komunālajiem pakalpojumiem, bet to nedara, atzina deputāts V.Anspaks, kurš veicis pētījumu, lai iegūtu priekšstatu par lielāko parādnieku dzīves kvalitātes rādītājiem. Viņš informēja, ka vairums iedzīvotāju, kuru parāds pašvaldības uzņēmumiem ir vairāk kā 300 latu, tērē salīdzinoši daudz elektroenerģijas, kas pierāda viņu maksātspēju. Par vairākiem simtiem kilovatu patērētas elektroenerģijas mazturīgs iedzīvotājs nevarētu norēķināties, pārliecināts V.Anspaks.

Deputāti bija vienprātīgi, ka parādu piedziņa ir jāuzlabo, izstrādājot konkrētu rīcības modeli. Priekšlikumu par uzņēmumu vadības maiņu, ko izvirzīja vairāki deputāti sakarā ar vadītāju nespēju uzlabot parādu piedziņu, deputāti noraidīja, atzīstot, ka vadītāja atbrīvošana no darba nedos uzlabojumu, jo parādu nasta nav radusies vienā dienā. Tomēr tika atzīts, ka uz-

ņēmumi sadarbībā ar māju vecākajiem slikti informē iedzīvotājus.

Par to, ka iedzīvotājiem pietrūkst informācijas, liecina viņu vēstules un sūdzības.

Deputāts V.Anspaks informēja par domei un siltumtīklu uzņēmumam adresēto Rīgas ielas 10 a nama iedzīvotāju vēstuli, kurā lūgts izveidot neatkarīgu komisiju, lai pārskatītu nesamērīgi augstos apkures tarifus. Neskatoties uz to, ka šosezon Līvānos darbu sāka ar šķeldu darbināmais apkures katls, kuru bija plānots segt aptuveni trešo daļu no gāzes patēriņa un noturēt apkures cenu līdzšinējā līmenī, maksa par siltumu ir krasi pieaugusi. Iedzīvotāji vēstulē pāduši neapmierinātību ar uzstādīto siltumskaitītāju darbību, jo apkures izmaksas, ko aprēķina pēc skaitītāju rādījumiem, svārstās no 54 santīmiem līdz latam par kvadrātmtru. Veidojas situācija, kad no iedzīvotājiem neatkarīgu apstākļu dēļ maksa par apkuri ir ļoti atšķirīga. Šādā situācijā nedrīkstētu ciest iedzīvotāji, uzskata deputāti. Daļa no viņiem izteica šaubas par siltumskaitītāju lietderību Līvānos. Godīgāk attiecībā pret iedzīvotājiem būtu izskaitļot vidējo apkures tarifu uz vienu kvadrātmtru.

Deputāti vienodās, ka turpmāk stingrāk jākontrolē situācija parādu piedziņas jomā, kā arī jāpada to efektīvāku. Ir izveidota darba grupa, kuras sastāvā strādā abu uzņēmumu vadības pārstāvji, kā arī domes izpilddirektors A.Karpenko. Tajā pat laikā varas pārstāvji neslēpa, ka viņiem nav konkrēta redzējuma, kādā veidā būtu mēklējama izeja no krīzes situācijas.

Aicina izglītoties uzņēmējus un zemniekus

Līvānu novada biznesa informācijas centrs (BIC) aicina apmeklēt tālmācības kursus biznesa plānošanā, datora lietošanā un profesionālajā saziņā, kas tiek organizēti PHARE programmas, reģionālā fonda un pašvaldības finansēta projekta ietvaros.

Līvānu novada pašvaldības izstrādātā projekta nosaukums ir «Transporta infrastruktūras un infrastruktūras vides attīstība Līvānu pilsē-

tā», tas paredz gan ražošanas uzņēmumu pievadceļu sakārtošanu un asfaltēšanu, gan arī apmācību un jaunas datorklases iekārtošanu. Tuvākajā laikā Līvānu poliklinikas ēkā tiks iekārtota datorklase un aptuveni pēc mēneša varētu sākties apmācība četrās tālmācības programmās: «Biznesa plānošana brīvajam tirgum», «Informāciju tehnoloģijas iesācējiem», «Informāciju tehnoloģijas lietotājiem» un «Profesionālā saziņa». Šīs Tehniskās universitātes Tālmācību centra studiju programmas, ko būs iespējams

apgūt, izmantojot internetu, varētu interesēt gan uzņēmējus ar pieredzi un iesācējus, gan zemniekus, kā arī ikvienu cilvēku, kas vēlas papildināt savas zināšanas. Abās datorapmācības programmās, kā arī programmā «Biznesa plānošana brīvajam tirgum» tiks uzņemti 50 klausītāji katrā, savukārt apmācības programmā biroju sekretārēm un «Profesionālā saziņa» — 15 klausītāji. Veiksmīgi nokārtojot pārbaudījums, kursanti saņems zināšanas apliecināšanu sertifikātu.

Kā pastāstīja Līvānu nova-

da BIC vadītāja Astērija Vucēna, šīs tālmācības programmas būs pieejamas arī kompaktdiska formātā, apmācību priekšrocība ir brīvais mācību grafiks, kā arī tas, ka kursantiem mācību laikā biznesa plānošanā būs pieejams konsultants ekonomikā, ar kuru sazināsies caur internetu, kā arī datorspeciālists. Apmācību ilgums plānots līdz diviem mēnešiem. Plašāka informācija un pieteikšanās Līvānu novada biznesa informācijas centrā (telefons: 44318).

G.Kraukle

NOVADNIEKS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Priekš, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@apollo.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (zurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

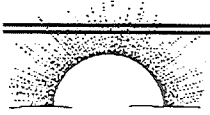
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

INFORMĀCIJA, REDAKCIJAS SLEJA

BAZNĪCAS ZIŅAS

Gavēņa laiks

Ir sācies Lielais Gavēnis. Kāda tam ir nozīme Baznīcas liturģiskajā gadā?

Lielais Gavēnis ir 40 dienas ilgs laika posms pirms Lieldienām. Tas sākas ar īpašu dienu — Pelnu trešdīni. Savu nosaukumu šī diena ir mantojusi no Baznīcas liturģiskā rita, kur pasvēti iepriekšējā gada Pūpolu svētdienas sadedzinātā pūpolzara pelnus. Priesteris tos kaisa uz tīrģalvām, sakot vārdus: «Atceries, cilvēk, ka esi puteklis un par putekli pārvērties». (Sal. Radīš. 3., 19) Pelni ir visa pasaulīgā, arī cilvēka miesas iznīcības simbols.

Bet šīnī dienā arī skan aicinājums: «Atriecieties no grēkiem un ticiet Evan-

ģēlijam». (Sal. MK. 1., 15) Cilvēkam ir ne tikai miesa, bet arī dvēsele. Svētie Raksti saka: «Un Dievs tas Kungs izveidoja cilvēku no zemes un iedvesa viņa nāsīs dzīvības dvasi.» (Sal. 1. Mozus 2., 7.)

Apzinoties miesas iznīcību, šīnī laikā ir jāspodrina dvēsele. Gavēņa nodomu skaisti izsaka šī laika posma Sv. Mises prefācija: «**Jo ar miesas gavēni Tu palidzi mums savaldīt iekāres, pacelt augšup prātu un dāvāt gara spēku un uzvaru.**»

Kas ticīgam cilvēkam būtu jādara Gavēnī?

Gavēnī būtu vairāk laika jāveltī lūgšanai, gandarīšanai, tuvāko mīlestībai. Trešais baznīcas

bauslis piesaka vismaz vienu reizi gadā izsūdzēt savus grēkus. Vispiemērotākais brīdis grēku sūdzēi ir gavēņa laiks. Te cilvēkam būtu labi jāieskatās savā sirdsapziņā, jānožēlo savas vainas un caur grēksūdzī jāsāņem grēku piedošana.

Būtu arī jāpārdomā par Dieva lielo mīlestību uz mums. Mēs esam atpestīti ar Jēzus nāvi un augšāmcelšanos. Kad Jēzus bija augšāmcelies, tad viņš at-

stāja apustuļiem varu piedot grēkus, teikdams: «Sāņemiet svēto garu. Kam jūs grēkus piedosiet, tiem tie būs piedoti, kam aizturēsiet, tiem tie būs aturēti.»

Šajā laikā baznīca aicina atturēties no skaļām izpriecām, kāzām, jubilejām, svinībām un vairāk pievērsties žēlsirdības darbiem.

**Jānis Stepiņš,
Preiļu Romas katoļu draudzes prāvests — dekāns**

Otrās gavēņa svētdienas (24. februāris) dievkalpojums Preiļu baznīcā

Pulksten 9.00 — Sv. Misse;
pulksten 10.00 — Rožukronis;
pulksten 11.00 — Krustaceļš;
pulksten 12.00 — Sv. Misse un Rūgtās sāpes.

KULTŪRAS ZIŅAS

Vidējā paaudze šodien sadanco Riebiņos

Turpinās tradicionālie sadancošanās sarīkojumi. 2. februārī Līvānos pulcējās Preiļu rajona jauniešu deju kolektīvi un ciemiņi no vairākiem kaimiņu rajoniem. Šodien Riebiņu kultūras nama skatuves grīdu ne mazāk skaļi un aizrautīgi dimdinās vidējās paaudzes dejojāji.

Kā «Novadnieku» infor-

mēja Preiļu rajona padomes kultūras darba organizatore Elvīra Brovacka, skatē Riebiņos piedalīsies seši kolektīvi — Preiļu novada kultūras centra vidējās paaudzes deju kolektīvs «Talderi» (vadītāja Silvija Kurtiņa), Līvānu novada kultūras centra deju kolektīvs (vadītāja Ināra Praņevska), Jersikas vidējās

paaudzes un senioru kolektīvi (abus vada Anita Lukjanska), Rožupes vidējās paaudzes deju kolektīvs (vadītājs Andris Usārs) un Riebiņu deju kolektīvs «Strūga» (vadītāja Silvija Kurtiņa). Ciemos gaida ierodamies arī vieskolektīvus — deju kopu «Juris» no Viļāniem, Tautas deju ansambli «Liksmā» no Dau-

gavpils, Ērgļu saieta nama deju kopu «Pastalnieki» un citus.

Žūrijas komisija vērtēs vidējās paaudzes deju kolektīvu sniegumu, ar koncertu uzstāsies ciemiņi, bet vakars turpināsies ar balli līdz agrai rīta stundai.

Pieteikušies tautas mākslas festivāla dalībnieki

Preiļu rajona padomē jau saņemtas deviņas pieteikuma anketas no pašdarbības kolektīviem, kuri izteikuši vēlēšanos piedalīties tautas mākslas festivālā, kas Preiļos ritēs 31. maijā un 1. jūnijā, informēja E. Brovacka. Pārsvārā tie ir pašdarbnieki no Latgales — Krāslavas rajona folkloras kopa «Rudzutaka», Gulbenes rajona jauniešu de-

ju kopa «Poga», Ludzas tautas nama deju kolektīvs «Reizē», Ciblas novada folkloras kopa «Ilža», Salnavas tautas nama jauniešu deju kolektīvs, Ciblas novada jauniešu deju kolektīvs «Šeļmys», Gulbenes kultūras centra vidējās paaudzes deju kopa «Apinītis», Gulbenes rajona vidējās paaudzes deju kolektīvs «Untums» un Rikavas etnogrā-

fiskais ansamblis «Rikava». Rēzeknieši uz Preiļiem sola atvest arī savus draugus — folkloras ansambli no Polijas.

Nākamnedēļ paredzēta tautas mākslas festivāla darba grupas kārtējā sanāksme, kurā tiks nolemts, kādus ciemiņus uz svētkiem aicinās Preiļu un Līvānu novada pašdarbnieki. Atbilstoši apstipri-

nātajam festivāla nolikumam, ciemiņu uzņemšanas izdevumus pilnībā jāsedz pašvaldībām.

Tautas mākslas festivāla organizēšanai Preiļu rajona padome šī gada budžetā jau paredzējusi 1700 latus, bet finansējumu 1000 latu apmērā piešķirīs Latvijas Kultūrkapitāla fonds.

Vai atdzims masu spēļu organizēšanas tradīcijas

Līdz 2. martam vēl iespējams pieteikties masu spēļu programmu vadītāju konkursam. Šāds konkurss Latvijā tiek organizēts pēc ilgāka pārtraukuma, kad masu spēļu organizēšanas tradīcijas valstī jau likās iznīkušas. Ideju atjaunojuši Valmieras rajona kultūras darbinieki, 8. un 9. martā tur notiks masu spēļu programmu vadītāju pirmais

konkurss.

Preiļu rajona padomes kultūras darba organizatore E. Brovacka atzina, ka informācija par konkursu saņemta ar nokavēšanos, un izteica šaubas, vai nedēļas laikā kāds no rajona kultūras darbiniekiem spēš sagatavot 10 minūtes ilgu programmu, kā to prasa konkursa nolikums.

Papildkursi koru dirigentiem, ansambļu vadītājiem

Valsts tautas mākslas centrā organizētos kursus koru dirigentiem, kormeistariem, vokālo ansambļu vadītājiem un mūzikas skolotājiem Preiļu rajona kultūras darbinieki atzīst par vērtīgiem un labprāt apmeklē. 5. un 6. aprīlī Valsts tautas mākslas centrs

piedāvā papildkursus par lietiško etiķeti, skatuves kultūru, skatuves kustību, balsis higiēnu, starptautisko kontaktu veidošanas iespējām, latviešu tautas tērpu valkāšanas tradīcijām, kā arī angļu, vācu, itāļu un latīņu valodas pielietojumu dziedājumā.

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus katru darbdienu uzklaušosim pa tālr. 1-53-07056.

Par robežām un prāta asināšanu

Jau otro nedēļu dzīvojam zem Soltleikstījas olimpiādes sniegpārslīnas zīmes, un ir tīrā bauda no pašmāju politiķu jucekļgājumiem, garajiem monologiem, vienveidīgajām liķu filmām un primitīvo reklāmu seriāliem pārslēgties uz olimpisko sacensību translējumiem. Soreiz arī Latvijas žurnālistu, gan rakstošo, gan arī filmējošo un komentējošo, skatījums uz olimpiādes norisēm vairāk pievērstas cilvēciskajam faktoram. Sportistū tiek parādīti ne vien kā sastingušas marionetes pēc principa — atnāca, ieraudzīja, uzvarēja, vai arī — zaudēja, bet arī kā savas nācijas vai kontinenta pārstāvji. Olimpiāde ir ne tikai godīgi izcīnīts zelts un par to lietie sviedri, bet arī nejausības. Kā, piemēram, austrāļu ātrslidotājam, kurš finālā pie zelta medaļas slidojumā tika tādēļ, ka pirms paša finiša trīs pretendenti uz uzvaru nogāzās cits citam virsū. Savukārt ungāru bobslejiste divnieku ekipāžā ieguva 13. vietu. Kas tur sevišķs, kāds teiktu, ja vien nebūtu zināms, ka viņa divas reizes pārcietusi krūts vēža operācijas un pēc tām nav varējusi noiet pat 100 metrus.

Latviešu olimpiskās vienības rezultāti ir zemi. Vienam neslīdējušas slēpes, un «stāvus nešaujas» (biatlonā), otram «it kā enkurs vilkās līdzī», trešais ir priecīgs, ka vispār ticis līdz finišam, ceturtais bijis sliktā formā. Tomēr visi godīgi vaino paši sevi, bet ne tiesnešus, kā to dara mūsu kaimiņu — Krievijas komanda. Arī tai zelta birums medaļu maisā ir visai pieticīgs, un sportisti apvainojušies uz organizētājiem un tiesnešiem. Pat tik tālu, ka nolēmuši braukt mājup. Rīkosim paši savas ziemas olimpiskās spēles, viņi saka, un jau zina, kas tajās piedalītos — Ķīna, Baltijas valstis. Jā, uz tāda fona zelts un sudrabs gan laistītos tikai uz rīkotāju krūtīm. Kaimiņvalsts prezidentam steigšus nācies nosūtīt telegramu un aizliegt dumpīgajiem sportistiem priekšlaicīgi atgriezties. Bet otras kaimiņvalsts — Baltkrievijas prezidents gan gaidīt gaida, lai mājās atbrauktu visa olimpiskā izlase, jo viens no viņiem jau paziņojis, ka pēc spēlēm neatgriezīsies.

Pateicoties kādam latviešu izcelsmes amerikānim, vismaz daļa amerikāņu uzzināja, ka Latvija, Lietuva, Lapzeme, Baltija un Balkāni ir dažādas valstis un vietas.

Ar to arī atgriezīsimies no aizraujošās olimpiskās gaisotnes pašmāju realitātē. Ar ko Latvija robežosies jau tuvākajos gados? Dienvidos — ar Lietuvu un vienlaikus ar NATO? Ziemeļos — ar Igauniju un vienlaikus ar Eiropas Savienību? Pēdējā laika notikumi atgādina pasaku par zaķa un eža derībām skriešanas sacensībās. Lai vai uz kuru grāvja galu zaķis aizsies aizjoņoja, priekšā jau snauduļoja ezis. Nabaga garausis nezināja, ka adatainis pieaicinājis savu brāli, un sacensības nav godīgas. Pašlaik esam tieši tāda situācijā. Ja netiks pieņemti grozījumi vēlēšanu likumā, kas atceļ prasību deputātu kandidātiem pierādīt valsts valodas zināšanas augstākajā līmenī, mūs neuzņemšot NATO. Ja šos grozījumus pieņems, kur ir garantija, ka cittautiņnieki neatkārtos scenāriju, kādu neatkarīgā valsts jau reiz piedzīvojusi? NATO ģenerālsekretārs Lords Dzordžs Robertsons, kurš šonedēļ apmeklēja Latviju, uz Saeimas deputāta jautājumu, vai Latvija nevarētu sagaidīt jaunas prasības tās virzībā uz NATO, atbildējis, ka «demokrātijas standarti nav nekustīgi».

Cerēsim, ka viss beigsies labi. Ka mūsu austrumu robeža būs gan NATO, gan ES robeža. Vēl jāpierod ar šādu domu dzīvot. Un labi, ka tas bumbvedējs, kas Krievijai pazuda Pleskavas apkārtnē, pačībēja šonedēļ. Var asināt prātu un mēģināt prognozēt mūsu, Latgales iedzīvotāju, jušanu, ja tie jau būtu bijuši NATO radari, kas konstatētu «sveša lidojoša objekta» tuvošanos robežai.

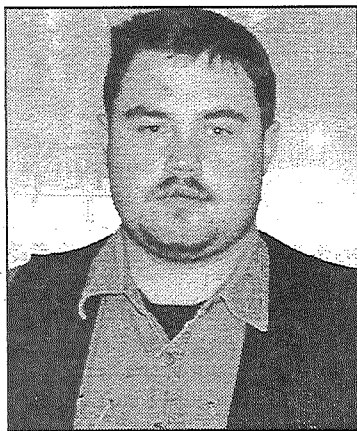
L.Rancāne

LAUKSAIMNIEKIEM

Eiropa baidās no mūsu zemnieku konkurences

Pēc iestāšanās Eiropas Savienībā (ES) tagadējo kandidātvalstu zemniekiem subsidijās sola maksāt tikai 25% no tā apjoma, ko tagad saņem ES zemnieki. Arī ražošanas kvotas, ko kandidātvalstīm piedāvā Eiropas Savienība, būs nepietiekošas, tādēļ 18. februārī visu kandidātvalstu zemkopības ministri Briselē tikās, lai apspriestu kopīgās rīcības plānu. «Novadnieks» vēlējas uzzināt, kā mūsu zemnieki un pārstrādātāji vērtē Eiropas Komisijas nodomu noteikt atšķirīgu tiešo maksājumu apjomu kandidātvalstu un dalībvalstu zemniekiem.

Gribētu vismaz pusi no Eiropas zemnieku subsidijām

Aigars Ručs ir z/s «Liespalde» īpašnieks Rožkalnu pagastā. Nodarbojas ar graudkopību un lopkopību, jo pievērsies tikai vienai nozarei ir pārāk riskanti, uzskata zemnieks. Par ES politiku viņam ir savs viedoklis. — Gribētos saņemt kaut pusi no Eiropas Savienības subsidijām, jo ar tagadējam Latvijas iespējām nevar iegūt tādas ražas, kā Eiropā. Latvijas zemnieki ir pieraduši strādāt gandrīz bez algas un daudz smagākos darba apstākļos — tā varētu būt mūsu zemnieku priekšrocība konkurences cīņā ar Eiropas zemniekiem. Būs grūti izpildīt Eiropas izvirzītās prasības attiecībā uz saimniecību sakārtošanu, ekoloģiju. Pagaidām nezina, vai balsos «par» vai «pret» iestāšanās Eiropas Savienībā. Šobrīd mana izvēle ir 50 pret 50.

Ja vajadzētu balsot šodien, es būtu «pret»

Zemnieks Jānis Kupris no Galēnu pagasta saimnieko z/s «Vairogs», kopumā apstrādā ap 200 hektāriem zemes. Galvenā darbības joma ir graudkopība, šo-

gad plāno attīstīt rapša audzēšanu un perspektīvā arī pārstrādi. Papildus lauksaimniecībai nodarbojas arī ar mežizstrādi:

— Protams, Eiropas Komisijas piedāvājums maksāt 25% no tā subsidiju apjoma, ko šobrīd saņem ES dalībvalstīs, zemniekus neapmierina. Ja par iestāšanos ES vajadzētu balsot tagad, es būtu «pret», jo neredzu perspektīvu lauksaimniecības attīstībai. Mūs ES «nospiedīs», tur taču atbalstu saņems tikai lielākie zemnieki, ne jau tie, kam kūti desmit govīs. Arī ražošanas kvotu samazinājumu vērtēju negatīvi, tas radīs problēmas piena, graudu, gaļas pārstrādātājiem. Man šķiet, ka no konkurences nav jābaidās, jo mūsu zemnieki ir strādīgi pretstatā Eiropas zemniekiem, kas negrib pūlēties, jo pieraduši dzīvot «siltumnīcās» apstākļos un paļauties uz subsidijām.

Zemnieki neapzinās, kas viņus sagaida

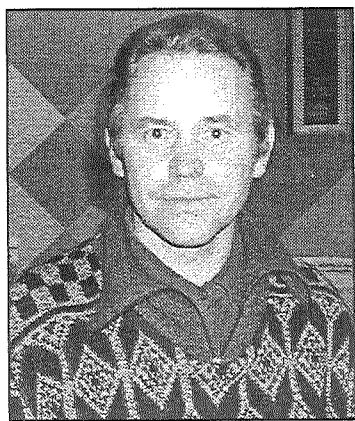
Aivars Tjarve «Novadniekam» puda pārstrādātāja viedokli. Viņš ir graudu pārstrādes uzņēmuma a/s «Rēzeknes dzirnavnieks» ģenerāldirektora vietnieks:

— Uzskatu, ka mūsu zemnieks vismaz pagaidām nav gatavs konkurēt ar Eiropas zemnieku, kas saņem daudzreiz lielāku atbalstu. Eiropa to neslēpj, ka mūsu zemniekiem būs jārekinās ar pārejas periodu, kad tiešie maksājumi būs mazāki. Tas nozīmē, ka konkurences apstākļi jau iestāšanās brīdī būs nevienādi, un Latvijas sākotnējā starta pozīcija būs daudz zemākā līmenī. Šāda Eiropas nostāja liecina, ka viņi baidās no konkurences.

Latvijas skriešana uz Eiropas

Savienību ir pārāk sasteigta. Vilciens it kā iet garām, un valdība grib mūs ar varu tajā iemest iekšā. Nevienam neļauj, vai jūs to varat, vai jums ir nauda, par ko īstenot pasākumus, ko ar likuma spēku uzspiež valdība, piemēram, par pārtikas uzņēmumu apriti vai dzīvnieku labturību. Zemnieki neapzinās, kādas prasības viņiem drīzumā izvirzīs ES. Tikai viens piemērs, kas raksturo likumdošanas nopietnību: augu aizsardzības līdzekļu nedrīkstēs lietot, kā pagadās. Miglotājiem būs jābūt sertificētiem, katrai sprauslai pārbaudītai, ķīmiskajiem līdzekļiem attiecīgi uzglabātiem un lietotiem, būs nepieciešams specapgērbis, lai ar tiem strādātu. Līdzīgas prasības kvalitātei un higiēnai būs attiecībā uz piena lopkopību, gaļas ražošanu. Stingro prasību ieviešanai, manuprāt, ir vajadzīgs pārejas laiks vismaz 3-5 gadi.

Nacionālais atbalsts ir vēl mazāks par Eiropas solījumiem

Jānis Griboniks, zemnieks no Saunas pagasta, apsaimnieko 240 ha zemes. Viņš ir z/s «Ozoli» īpašnieks un nodarbojas galvenokārt ar graudkopību un sēklkopību.

— Eiropas politika pret kandidātvalstīm ir bezjēdzīga. Viņi ir ieinteresēti ieiet Latvijas tirgū ar subsidētu, dotētu pārtiku, līdz ar to zaudēs mūsu zemnieks. Izejas pozīcijām jābūt vienādām. Ja jau eiro ieviešam visās savienības valstīs, tad arī atbalstam jābūt līdzvērtīgam. No otras puses raugoties, arī 25% no tā, ko saņem Eiropas zemnieki, ir vairāk nekā tagad maksā nacionālajās subsidijās. Tikai domāju, ka izvirzītās prasības zemniekiem būs grūti izpildīt. Nav korekti prasīt no mums to pašu, ko no Eiropas zemniekiem ar viņu modernizācijas un attīstības līmeni. Viņu prasības izpildīt nav viegli kaut vai attiecībā uz SAPARD — papīru kalni jānokārto, lai saņemtu atbalstu. Nopirks zemnieks traktoru, bet, ja gribēs paņemt aizdevumu, iekļāt šo īpašumu neļaus.

Spēles noteikumi lauksaimniecībā nebūs vienādi

Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroja vadītāja Silvijs Dreijere:

— Patiesībā šāds priekšlikums nav nekas pārsteidzošs, tas bija sagaidāms. Ir dzirdēts uzskats, ka jāpateicas arī par šiem 25%, jo vēl pirms desmit gadiem ES bija doma vispār nemaksāt tiešos maksājumus. Nav skaidrs, kāpēc tas tika noklusēts, jo cilvēkiem, kas piedalījās sarunās ar ES, taču jau toreiz bija skaidrs, ka spēles noteikumi lauksaimniecībā nebūs vienādi. Tas, ka ceturtdaļa no atbalsta apjoma, ko šobrīd saņem Eiropā, ir vairāk nekā mūsu zemnieki saņem nacionālajās subsidijās, nav pietiekoši spēcīgs arguments. Jārēķinās, ka mēs nebūsim neatkarīga Latvija ar Eiropas subsidijām. Mēs būsim vienotā tirgū, kur ES zemnieki saņems par 75% lielāku atbalstu nekā mēs.

Nav noslēpums, ka ES politika

ir virzīta uz lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanu, savukārt mēs esam psiholoģiski noskaņojušies modernizēties un kāpināt ražošanu, ko no mums nemaz negaida. Lielākus tiešos maksājumus Latvijai panākt būs grūti, jo jāreķinās ar to summu, ko mūsu valsts būs spējīga iemaksāt Eiropas kopējā «katlā».

Ir izskanējis viedoklis, ka Eiropas paziņojums par samazinātu tiešo maksājumu piemērošanu kandidātvalstīm ticis publiskots ar mērķi noskaidrot, kāda būs kandidātvalstu reakcija. Ja tā, tad man šāds karātavu humors šķiet nepieņemams. Mūsu zemniekiem neiet tik spoži, lai viņus šādā veidā ķircinātu.

Lai zemnieki nepaliktu mialā sātvētāju lomā, sabiedriskā organizācija Zemnieku Saicima ir sagatavojusi vēstuli, kurā pausts protests pret Eiropas Komisijas nodomu noteikt kandidātvalstīm mazākus tiešos maksājumus. Vēstuli ir aicināts parakstīties ikviens Latvijas lauksaimnieks, kurš nepiekrīt šādai ES politikai. Tāda iespēja ir arī Preiļu rajona zemniekiem, jo vēstule ir pieejama arī Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroja. Savāktos parakstus birojs tālāk nosūtīs Zemnieku Saicimā. Valdībai ir pēdējais laiks pierādīt savu nostāju lauksaimniecības politikas jautājumos, savukārt iedziļināties — sākt domāt un iedziļināties, ko īsti mums nozīmēs iestāšanās Eiropas Savienībā, jo referendumā uz šo jautājumu vajadzēs atbildēt katram.

G.Kraukle

Tirgus ziņas (Ls/kg)

	Līvānos	Preiļos	Dārzeni, augļi	
Piena produkti un olas			Kāposti	0,15 0,10-0,12
Piens (l)	0,18	—	Skābēti kāposti	0,35-0,40 0,25-0,30
Krējums	1,0	—	Burkāni	0,15-0,20 0,15
Biezpiens	0,60	—	Bietes	0,20 0,15-0,20
Sviests	1,50	—	Vārtas bietes	0,30 0,25
Siers	1,50	—	Kartupeli	0,20-0,30 0,20-0,25
Olas	0,60	—	Sipoli	0,30 0,30-0,35
Paipalu olas (gab)	—	0,05	Ziemas ķiploki (kg)	1,0 1,0
Gaļa			Puravi	— 0,50
Cūkgaļas mikstums			Āboli	0,25-0,30 0,15-0,25
Karbonāde	1,60-1,80	—	Pupiņas	0,60 0,60
Kakla karbonāde	2,30-2,50	—	Pelēkie zirņi	0,35 —
Kārtaine	1,40-1,50	—	Dzērvenes (l)	0,60 0,70-0,80
Speķis	1,0-1,30	—	Sipolluki (kg)	1,30 —
Zāvēta gaļa	1,60-2,80	—	Topinambūri	— 0,40
Kauliņi	0,50-0,80	—	Melnie rutki	— 0,30
Aknas	1,30	—	Bišu produkti, graudaugi	
Mēle	2,0	—	Medus	2,0 2,70-2,80
Gaiva	0,90	—	(0,5 l)	(kg)
Stilbi	0,90-1,0	—	Sūnu medus (kg)	4,0 —
Zivis			Ziedputekšņi (kg)	— 7,0
Foreles	2,80	—	Propoliss (kg)	— 7,0-8,0
Karpas	1,0-1,20	—	Linsēkļu eļļa (l)	3,0 2,80-3,0
Svaigas reņģes	0,28	—	Linsēkļu raudsi (kg)	— 0,25
Zāvētas reņģes	0,60	—	Timotiņš	— 1,0
			Āboliņš	— 1,0

Sagatavoja G.Kraukle

VIEDOKLI

Darba likumu kodeksa astotā nodaļa «Garantijas un kompensācijas»

118. pants. Garantijas darbiniekiem, kuri ir donori

Darba devējam bez ierunām jālaiž darbinieki uz veselības aizsardzības iestādēm pārbaudes dienā un dienā, kad viņi nodod asinis pārļiešanai, un jāsauglabā viņiem par šīm dienām vidēja izpeļņa.

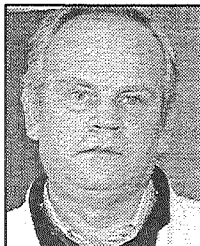
Darbiniekiem, kuri ir donori, tieši pēc katras dienas, kad viņi nodevuši asinis pārļiešanai, piešķir atpūtas dienu, saglabājot vidējo izpeļņu. Ja darbinieks vēlas, šo dienu pievieno ikgadējam atvaļinājumam.

Donorus nedrīkst pastumt malā

15. februāri notika Preiļu novada domes ārkārtas sēde, kuras laikā netika atbalstīti opozīcijas deputātu piedāvātie lēmumprojekti par finansējuma piešķiršanu 400 latu apmērā asins donoru kustības atbalstam un par veselības aprūpes nodrošināšanu Preiļu novadā (tika piedāvāts konceptuāli atbalstīt Daugavas slimokases veselības aprūpes attīstības plānu).

Sakarā ar to, ka novada domes deputāti savu viedokli par šiem jautājumiem izteica balsojot, vairāki Preiļu slimnīcas ārsti, Latvijas Sarkanā Krusta Preiļu rajona komitejas priekšsēdētāja Viktorija Upeniece, Preiļu slimnīcas ķirurģijas nodaļas vadītājs Nikolajs Bogdanovs un Preiļu slimnīcas direktora vietniece Gita Džeriņa, vēlējās «Novadniekam» izteikt savas domas par novada domes ārkārtas sēdē dzirdēto. Viņuprāt, domnieki izrādījuši nekompetenci un klaju necieņu pret cilvēkiem, kuru asinis glābj dzīvības citiem.

Domē — nekompetence un personīgo rēķinu kārtošana

NIKOLAJS BOGDANOVS, Preiļu slimnīcas ķirurģijas nodaļas vadītājs

— Ikdienā man bieži nākas saskarties ar gadījumiem, kad pacienta dzīvības glābšana ir atkarīga no tā, vai ārstu rīcībā ir pietiekams asins preparātu daudzums.

Lūk, kāds pavisam sveigs piemērs. Nesen Preiļu slimnīcas ķirurģijas nodaļā aptuveni mēnesi ārstējās kāds Preiļu novada Aizkalnes pagasta iedzīvotājs. Šim cilvēkam bija smaga iekšēja asiņošana, nedēļas laikā viņa dzīvības glābšanai tika izmantoti apmēram 7 litri asins un plazmas. Tas nozīmē, ka gadījumā, ja visi šie preparāti (neskaitot medikamentus) būtu jāpērk, šim nolūkam vajadzētu iztērēt 392 latus. Vai kāds no novada domes deputātiem, kuri ārkārtas sēdē balsoja pret līdzekļu piešķiršanu donoru kustības stimulēšanai, var atbildēt, kas notiktu ar šo slimnieku, ja viņam pašam vajadzētu pirkt asins preparātus?

Kad sēdē tika apspriests jautājums par Daugavas slimokases veselības aprūpes attīstības plānu (masterplānu), novada domes priekšsēdētājs Jāzeps Šņepsts apgalvoja, ka viņš esot par to, lai Preiļos būtu daudzprofilu slimnīca. Mūsu slimnīca jau tagad tāda ir! Preiļos ir terapijas, ķirurģijas, ginekoloģijas, bērnu nodaļa, kas nozīmē pilnīgu atbilstību daudzprofilu slimnīcas statusam, kāds paredzēts arī masterplānā. Ja Šņepsta kungs domā, ka Preiļos varētu būt valsts līmeņa slimnīca, tad tā ir pilnīga utopija, jo mums nav ne atbilstošu iespēju, ne štatū, ne līdzekļu. Acimredzot Preiļu novada domes priekšsēdētājs nav iepazinies ar piedāvāto masterplānu.

Es biju aculiecinieks arī tam, kā Preiļu rajona padomē tika pieņemts šī gada rajona budžets. Man radās iespaids, ka novads nav ieinteresēts, lai Preiļos būtu slimnīca. Kā gan citādi lai izskaidro situāciju, ka Preiļu slimnīcas tiesības saņemt līdzekļus aizstāvēja, piemēram, Aglonas pagasta padomes priekšsēdētāja nevis Preiļu pašvaldības vadītājs.

Preiļu novada domē notikušais manuprāt liecina par nekompetenci un personīgo rēķinu kārtošanu. Bet naidis ir slikts padomdevējs.

Aicinu visus Preiļu novada vēlētajus izmantot savas tiesības, kas noteiktas likuma «Par pašvaldībām» 26. pantā. Tas paredz, ka domes sēdes ir atklātas un tajās var būt klāt attiecīgās pašvaldības iedzīvotāji, bet sēdēm jānotiek tādās telpās, lai iedzīvotāji varētu izmantot savas tiesības būt klāt. Tādā gadījumā mēs, vēlētaji, varētu būt aculiecinieki tam, kā tiek izlemti pašvaldībai un iedzīvotājiem aktuāli jautājumi.

Donoru kustība nav veikals

VIKTORIJA UPENIECE, Latvijas Sarkanā Krusta Preiļu rajona komitejas priekšsēdētāja

— Pagājušajā gadā Preiļu zonā (tajā ietilpst Preiļu novads un apkārtnējie pagasti) asinis nodevuši 740 donori. Saņemti 355,2 litri asiņu. Šiem cilvēkiem gada laikā izmaksāta simboliska atlīdzība — 110 latus, ko veido pašvaldību piešķirtais finansējums (1,5 latus donoram). Par katru nodoto asins devu viņi saņēma arī trīs latus lielu valsts garantēto atlīdzību no Rēzeknes asins donoru centra.

Taču daudz svarīgāki ir citi skaitļi. 2001. gadā Preiļu slimnīcā izmantoti 83,5 litri eritrocītu masas, 105,2 litri plazmas, 43 litri plazmas produktu, 285 litri asins aizvietotāju. Jāņem vērā, ka viena litra plazmas ražošanai vajadzīgi vismaz divi litri asiņu, bet, lai iegūtu vienu litru eritrocītu masas, nepieciešami trīs litri asiņu.

Šie fakti liecina, ka asins donoru kustību nedrīkst noniecināt un uzskatīt par maznozīmīgu. Latvijas lauku iedzīvotāju materiālais stāvoklis ir neapskaužams, tāpēc no viņu vidus nākošie donori uzskata, ka par katru asins devu saņemtie četrarpus latus ir atspaidis, no kura viņi arī turpmāk nevēlētos atteikties. Pagājušajā gada 12. decembrī notikušajā donoru dienā no 155 cilvēkiem, kuri nodeva asinis, izziņas par atbrīvošanu no darba paņēma tikai 28 (izziņu izmantošanu garantē Darba likuma kodekss). Tas nozīmē, ka pārējie bija vai nu bezdarbnieki vai arī viņu darba devējiem pret asins komponentu donoriem ir noraidoša attieksme.

Preiļu novada domes ārkārtas sēdē izskanēja viedoklis, ka dome novada iedzīvotāju vajadzībām nepieciešamās asinis un asins preparātus varētu iegādāties. Tā ir absolūti fantastiska ideja! Pēc Rēzeknes asins donoru centra datiem viena litra eritrocītu masas izmaksas ir 56 latus. Tikpat maksā arī litrs plazmas, bet litrs albumīna maksā pat 356 (!) latus. Asins donoru centrs nav veikals, kurā ieej un nopērc nepieciešamo precī...

Uzskatu, ka ar donoriem saistītās problēmas jārisina arī valsts līmenī. Joprojām nav vienotas donoru kustības stratēģijas un politikas, kā arī valsts akceptēta mehānisma pašvaldībām un darba devējiem, kuriem būtu jāatbild par konkrētajā teritorijā valsts vajadzībām un iespējām atbilstošu donoru skaita nodrošināšanu, nemaz nerunājot par finansiālām iespējām asins donoru kustības morālā un materiāli stimulēšanai.

Medicīna jāaizstāv ne tikai ārstiem, bet arī deputātiem

GITA DŽERIŅA, Preiļu slimnīcas direktora vietniece, ģimenes ārste

— No 1975. gada katru reizi, kad Preiļos notiek donoru dienas, esmu piedalījies donoru medicīniskajā apskatē. Gadu gaitā esmu viņus iepazīzinusi un esmu pārliecinājusies, ka motivācija, kādēļ viņi

klūvuši par donoriem, ir dažāda. Vieniem ir paaugstināts asinsspiediens un pēc asins nodošanas viņi gluži vienkārši jūtas labāk. Citi nāk pārliecības dēļ, jo donoru kustību uzskata par savu pilsoņa pienākumu. Tomēr pēdējo gadu laikā arvien vairāk ir tādu cilvēku, kuri, nododot asinis, cenšas nopelnīt pāris latus. Tie ir bezdarbnieki vai ļoti mazturīgi cilvēki.

Medicīniskās pārbaudes laikā tiek «atsijāti» tie, kuru veselības stāvoklis nav pietiekami labs vai arī viņi ir slimojuši ar kaitēm, pēc kurām asins nodošana vairs nav pieļaujama. Arvien vairāk ir cilvēku, kuriem asinis nav pilnvērtīgas (pārāk zems hemoglobīna lī-

menis) sliktā uztura, vitamīnu un minerālvielu trūkuma dēļ.

Asinis ir unikāla dāvana, ko cilvēks var pasniegt otram cilvēkam, tās ir nepieciešamas dienu un nakti, gadu no gada. Var, protams, balsot arī pret līdzekļu piešķiršanu, taču ikvienam no deputātiem, kuri tā izteica savu attieksmi, būtu jāatceras, ka mēs nevienam neesam nodrošināti pret nelaimes gadījumiem un neparedzētām situācijām. Ko darīt tad, ja līdz modernajām Rīgas klīnikām un pie ārzemju dakteriem nevar nokļūt? Tad būs jānāk uz Preiļu slimnīcu...

Medicīna ir jāaizstāv. Un tas ir jā dara katrā pašvaldībā ārstu un deputātu kopīgiem spēkiem.

Parlaments donoru kustību uzskata par nesvarīgu

IRĒNA DANILĀNE, Valsts asins donoru centra donoru atlases daļas vadītāja

— Latvijā joprojām nav un, domāju, tuvākajos divos gados arī nebūs likuma par asins donoriem. Projekts tika iesniegts jau iepriekšējai Saeimai, bet man neizprotamu iemeslu dēļ palika neskatīts. Arī tagad parlaments ar to nenodarbojas, acimredzot šis likums tiek uzskatīts par mazsvarīgu. Tāpēc katra pašval-

dība atrod savus motīvus un iespējas, kā atbalstīt asins donorus no savas puses papildus trim latus, ko garantēti maksā valsts.

Piemēram, Talsu rajonā donori asins nodošanas dienā saņem brīvpusdienas. Citur pašvaldības maksā vienu latu ceļa izdevumiem. Liepājas dome donoriem izsniedz brīvbiļeti braucieniem pilsētas transportā, kā arī reizi gadā apmaksā teātra izrādes ap-

meklējumu. Zinu pašvaldības, kas saviem donoriem dāvina grāmatas, pasūta laikrakstus un žurnālus, bet ir arī tādas, kas maksā piecus latus. Arī Rīgas domē pašlaik tiek izskatīti mūsu lūgumi atbalstīt donorus, apmaksāt viņiem ceļa izdevumus, piešķirt sociālos pabalstus vai izrādīt citādu pretimnākšanu.

Viss ir atkarīgs no pašvaldības iespējām un VĒLĒŠANĀS (izcēlums — redakcijas). Taču

ikviens pateicības vārds ceļ asins donoru pašapziņu, liek viņiem justies labāk par tiem, kuri varētu nodot asinis, bet ir neatsaucīgi. Šiem cilvēkiem jāatceras, ka slimības gultā pilnīgi negaidīti var atrasties gan paši, gan viņu bērni.

Publicēšanai sagatavoja L.Kirillova

REKLĀMA

REKLĀMA

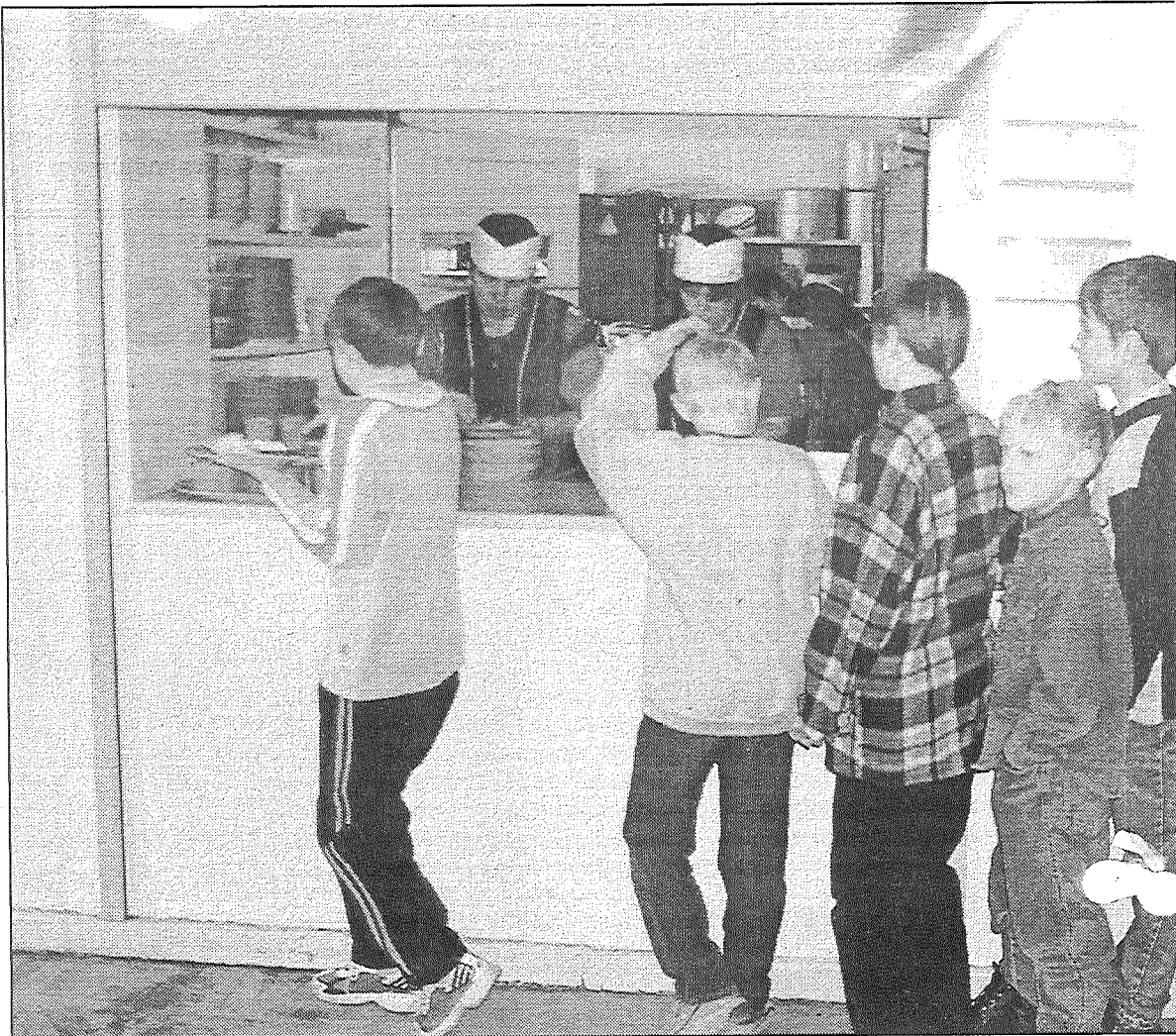
-15%
visām precēm

Tikai līdz 9. martam
katrs šī kupona uzrādītājs saņems
15% atlaidi Nelss veikalā
Rēzeknē, Jupatovkas ielā 9,
tāl. 46 31387. Veikals atvērts
d.d. 8.00-19.00 s. 9.00-15.00
sv.10.00-13.00

Bērnu veselība atkarīga no uztura

Latvijas Patērētāju interešu aizsardzības klubs izstrādājis projektu «Skolēnu uztura kvalitātes pilnveidošana», kuru gatavojot izanalizētas 215 ēdienkartes 23 mācību iestādēs Rīgā, Ogrē, Rīgas, Ogres, Gulbenes un Jelgavas rajonos. Atklāts, ka nevienā no tām netiek piedāvāta pilnvērtīga ēdienkarte, un skolēni pusdienās nesāņem 1/3 daļu no dienā nepieciešamajām uzturvielām, enerģijas daudzuma, vitamīniem, minerālvielām. Pētījuma pamatā ir Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības zinātņu fakultātes doktorantes Aijas Melngailis darbs. Speciālisti, kas piedalījušies pētījuma veikšanā, brīdina: nepareizs uzturs var vājināt vai pat sagraut bērnu veselību. Tas sasaucas arī ar datiem par bērnu fizisko veselību Latvijā. Pasaules Veselības organizācijas starptautiskā projekta «Veselības ierāžas skolas vecuma bērniem» autori atklājuši, ka 90,6 procenti no skolu jaunatnes sirgst ar gremošanas un zarnu trakta pataloģijām. Savukārt organizācijas «Glābiet bērnus» ziņojumā par bērnu tiesību aizsardzības stāvokli minēts, ka Latvijā tikai 9,5 procentiem pusaudžu nav imesla sūdzēties par veselību.

Visās Preiļu rajona skolās skolēniem ir iespēja saņemt siltas pusdienas. Grūtāk noteikt, cik tas ir veselīgs un sabalansēts, jo praktiski pašlaik valstī nav kritēriju, pēc kuriem nosakāma skolēniem gatavoto ēdienu kvalitāte. Rajona izglītības pārvaldes priekšsēdētājs Andrejs Zagorskis «Novadniekam» atzina, ka faktiski nav neviena reglamentējoša noteikuma arī attiecībā uz to, kā skolās vispār jābūt organizētai ēdināšanai, un, ja likumdošana neparedz ēdināšanu, tad, loģiski, nav arī kritēriju kaloriju noteikšanai un uztura sabalansētībai. Tajā pašā laikā, atzina Andrejs Zagorskis, veicot skolu akreditāciju, tiek ņemts vērā, vai skolā ir organizēta bērnu ēdināšana. Akreditācijas komisija pārbauda pēc dokumentācijas, vai skolas ēdnicu ir apsekojusi sanitārā inspekcija un citas attiecīgās kontrolējošās institūcijas, vai to norādījumi ir ņemti vērā. Bez tam, teica Andrejs Zagorskis, darbiniekiem, kas organizē skolēnu ēdināšanu, nevarētu būt nekādas problēmas gādāt par pareizi sabalansētu uzturu un kaloriju pietiekamību, jo uztura mācība pieejama visiem, un nav sarežģīti izrēķināt, cik kaloriju, kā arī vitamīnu, minerālvielu ir viena vai otra produkta simts gramos.

● Skolēnu mācību diena ilguma ziņā dažreiz pārsniedz pieaugušo darba dienu. Ar tukšu vēderu (no kreisās) un Daina Želve gādā par siltu ēdienu Preiļu 1. pamatskolā.

Kaloriju noteikšanu nepieprasa

Cik ēdāju, tik vērtējumu

Man negaršo griķi, un man arī nē, atzīst vairāki zēni, kas ieradusies uz pusdienām Preiļu 1. pamatskolas ēdnīcā. Uz «Novadnieka» jautājumu, cik tad starp rindā stāvētājiem ir griķu neēdāju, gaisā paceļas gandrīz visas rokas. Grūti novērtēt, vai šādās reizēs atbildes ir patiesas.

Sākumskolas skolotāja Rasma Bilzēna atzīst, ka ēdiens ir labs. No viņas 24 ceturtklasniekiem 18 ēdot kopgaldā. Pārējie? Izietot ar līdzīgu paņemtām sviestmaizēm, vai arī pērkot pašī.

Preiļu 1. pamatskolā tūkstoš skolēnu var paēst divu uzņēmumu — «Arka» un «Elvita» — bufetēs vai arī pusdienot kopgaldā, maksājot 26 santīmus dienā. Šajā gadījumā izvēles nav, jāēd tas, kas par šo summu paredzēts.

Septītās klases meitene, kas ap-

ēdās pie galda ar savu pusdienu porciju uz šķīvja — kartupeļi, biezpiens ar krējumu, svaigu gurķu šķēlītes un maizes rīka, teica, ka viņai kopgaldā ēdieni garšo. Viņai netiek vienīgi makaroni. Pusdienu porcijas esot pietiekami lielas, bet pēc pirmo pusdienām, kad pasniegta vienīgi manna un bulciņa, jau drīz atkal jūtoties izsalkusi. Tā kā viņa saņemot brīvpusdienas, tad jāsamierinās ar tādu ēdienu, kāds piedāvāts.

Nav imesla apšaubīt medmāsu vērtējumu

Tomēr par ēdiena kvalitāti var būt tikai subjektīvi priekšstati. Preiļu 1. pamatskolā ēdiena kvalitātes kontrolēšana nodota skolas medmāsu Diānas Drozdovskas pārziņā. Kontroles organizēšanai iekārtotas burtnīcas. Vienā no tām katru dienu tiek atzīmēti virtuves darbinieku veselības stāvoklis. Tas

tiek noteikts, vizuāli apskatot pavārus un pārējos ēdināšanā iesaistītos darbiniekus. Vizuāli un testējot — pagaršojot — tiek pārbaudīts ēdiens, kas paredzēts kopgaldam. Kā rāda ieraksti kontroles žurnālā, tas vienmēr atzīts par teicamu. Medmāsa pārbauda arī preču pavadzīmes un seko produktu derīguma termiņa ievērošanai.

Uzņēmuma «Arka» šefpavāre Tekla Valaine uzrāda divu iepriekšējo nedēļu ēdienkartes: komposts vārīts no svaigiem augļiem, no rozīnēm, gatavots arī ķiķelis. Diena iepriekš bērniem piedāvāti makaroni ar desu un svaigu tomātu, sīrupa dzēriens, svaigs ābols, baltmaize. Citās dienās pasniegta auzu pārslu biezputra ar ievārijumu, franču radziņš un dzēriens no augļiem, griķu biezputra, kotlete, piena mērce, maize un sulas dzēriens. Tiekot gatavoti arī dārzeņu sautējumi. Pavāre uzskata, ka par 26

santīmiem dienā porcija ir pietiekoši laba. Divreiz nedēļā tiek doti augļi.

Kalorijas nav jāuzskaita

Uzņēmuma «Arka» īpašnieks Ārijs Vucāns «Novadniekam» darīja zināmu, ka šogad pirmo reizi līgums ar skolu par skolēnu ēdināšanu noslēgts uz pieciem gadiem. Līdz šim bijuši līgumi tikai viena gada garumā. Līdz ar to firma šogad atļāvusies ieguldīt vairāk līdzekļu telpu labiekārtošanai. Par problēmu viņš uzskata to, ka skolā virtuvei nav piemērotu telpu. Skolas virtuve un ēdnīca projektēta tā, lai paēdinātu 250 bērnus, bet reālais skaits ir divreiz lielāks.

Nekādu normatīvu, kas paredzētu, ko un kādā daudzumā skolas bērniem pusdienās būtu jānodod, nav, to atzīst arī SIA «Arka» saimnieks. Taču vairāku darba gadu laikā

izveidojusies shēma, saka Ārijs Vucāns, pēc kuras daudzo ēdāju vēlmju papildīšanai atrasts optimālais variants.

Preiļu 1. pamatskolas direktors Aldis Adamovičs skaidroja, ka ēdināšana skolās nav reglamentēta ne ar vienu Izglītības un zinātnes ministrijas dokumentu. Direktors atzīst, ka ir bijuši gadījumi, kad vecāki izteikuši pretenzijas par ēdienu. Bet ne jau tāpēc, ka ēdiens ir bijis nekvalitatīvs, bet varbūt tamdēļ, ka bērni pieraduši mājās ēst kādus izsmalcinātus ēdienus, ko skolā nevar piedāvāt, uzskata direktors. Bet no otras puses — ļoti daudzi ir laimīgi par to vien, ka viņu bērniem skolā ir iespēja paēst, sevišķi tie, kas dabū brīvpusdienas. Skolai ar vides veselības centru noslēgts līgums par ēdiena analīzes veikšanu, taču viena analīze maksā 44 latus.

Par ēdināšanu informē vecāku sapulcē

● Ērtajā, mājīgajā Pelēču pamatskolas ēdnīcā launagu, kurā pavāre Silvija Kurme pasniedza mannas biezputru ar upēņu ievārijumu, skolas bērni notiesāja ar acīm redzamu labpatiku.

Pelēču pamatskolā par pusdienām skolēniem jāmaksā 15 santīmi, internātā dzīvojošiem bērniem — 40 santīmi par četreizēju ēdināšanu dienā. Pirmdienās un piektdienās nedaudz mazāk.

Pusdienas jāliek galdā 83 skolēniem, skolas ēdnīcā ēd arī 13 skolotāji un tehniskie darbinieki, kā arī divi pagasta iestāžu darbinieki. Skolotāji maksā 15, bet pašvaldības pārstāvji — 20 santīmus. Audzēkņu vecāki skolai piegādā kartupeļus. Citi dārzeņi tiek izaudzēti skolas dārzā un siltumnīcā. Skola audzē savas cidonijas, bet, piemēram, Jurkjaņu ģimene pērnavasar atvēlēja sava jāņogu lauka ražu. Maiznīca no Rēzeknes piegādā rupjmaizi (14 santīmi) un

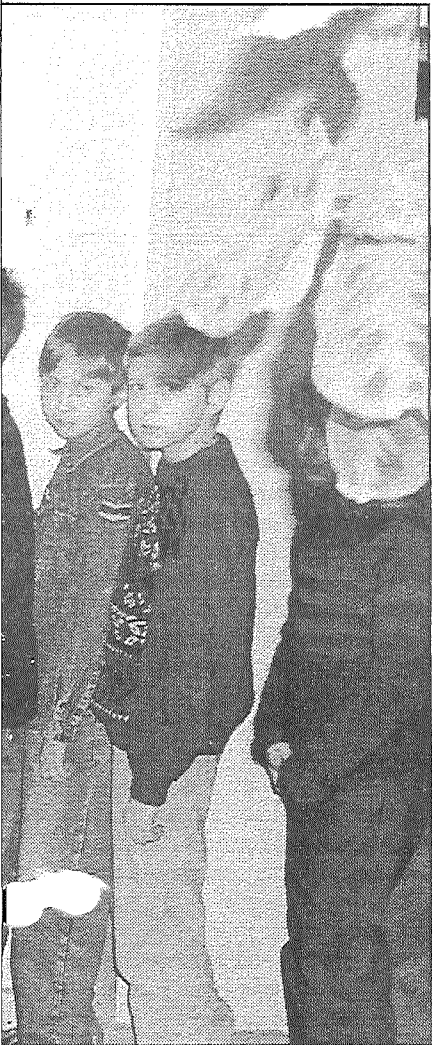
baltmaizi (15 santīmi). Līgums par citu preču piegādi noslēgts ar uzņēmumu «Kniks». Skola to izvēlējusies lētāko cenu dēļ un arī tāpēc, ka uzņēmums preces pieved, ieskaitot piena produktus, kas saražoti «Preiļu sierā». Pirmo gadu noslēgts līgums ar SIA «Gardums» par gaļas un desu izstrādājumu piegādi. Bet uzņēmums «Vilna» no Daugavpils piegādā konditorejas izstrādājumus.

Pusdienas šajā skolā sastāv no trim ēdieniem. Porcijas bērniem tiek noliktas priekšā uz galda. Tomēr ēdāju vērtējums ir atšķirīgs. Ir klases, kuru skolēni ļoti labprāt apēd pagatavoto, saka pavāre. Ir klases, kuras nezināmu imeslu dēļ ēd slikti. Tā jau nu nevarot

būt, ka visiem nav apetītes. Te drīzāk izpaužas bara sindroms. Pavāre regulāri piedalās vecāku sapulcēs, sniedz atskaiti par virtuves darbu, atbild uz jautājumiem.

Silvija Kurme teicami pārzina ne tikai ēdienu gatavošanas praktisko pusi, bet arī pārtikas tehnoloģiju. Runājot par ēdiena sātīgumu, viņa noliek priekšā uz galda trīs dažādas grāmatas ar tabulu uzturvērtībām. Katrā no tām 100 gramam kartupeļu enerģētiskā vērtība noteikta citādāka: 80, 194 un 60 kalorijas. Kurš skaitlis īstais? Lai ēdiens būtu pilnvērtīgs, skolā cenšas nodrošināt reizi nedēļā piena, reizi — zivju ēdienu, bet salātus vai vismaz gurķus — katru dienu.

Stella palīdz ietaupīt

lgi nepavilk. Pavāres Tekla Valaine

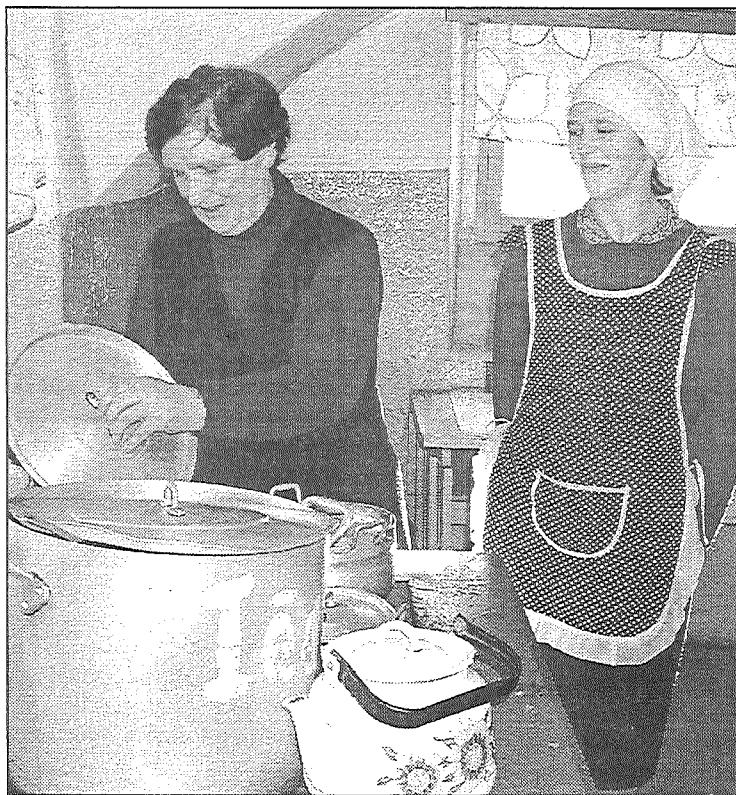
Ārdavas pamatskolas darba ikdiena, sevišķi vasarā, nav iedomājama bez Stellas palīdzības. Stella ir četrkājaina būtne, kura izpelnījies milzums pateicības vārdu par savu pacietību un čaklumu, velkot arklus, ecēšas, ratus. Šī skola ir vienīgā rajonā, varbūt pat visā Latvijā, saka direktore Žanna Latkovska, kurai pieder zirgs. Līdz ar to zemes apstrādes un dārzeņu izaudzēšanas pašizmaksa ir zema. Vagās un dobēs izaudzētais nonāk skolas ēdnīcā. Dārzeņus uz skolu nes arī bērni. Ārdavas pamatskolā pusdienas izmaksā 15 santīmus, par šo summu ik dienas var saņemt trīs ēdienus. Mājturības skolotāja Jefrosiņija Leonoviča, kas vienlaikus ir atbildīgā par ēdināšanas organizēšanu, rāda žurnālu ar ēdienkaršu sarakstu. Otrdien skolas bērniem pasniegti kartupeļi ar kotleti un kāpostu salāti, kā arī zupa. Pirmdien galdā celti griķi ar ceptu olu. Iepriekšējā piektdienā ēsta manna ar jāņogu ķiseli, kartupeļi ar desas mērci. Dienu iepriekš — makaroni ar kotleti un salāti. Zupa nedēļas laikā neatkārtojas, katru dienu tā ir citādāka.

Žanna Latkovska uzskata, ka tam, cik ēdiens ir barojošs, izsekot nav grūti. Esmu bioloģe, viņa sa-

ka, un es zinu, ka 14-16 gadus vecs bērns patērē apmēram 2600 kalorijas dienā. Ir ļoti daudz literatūras par uzturvielu enerģētisko vērtību, viņa stāsta, un vai tad grūti uzskaitīt, cik kaloriju ēdienā? To pašu apgalvo arī Jefrosiņija Leonoviča. 9. klases skolēni mācību stundās pat gatavojuši tabulas, lai noteiktu, cik olbaltumvielu, ogļhidrātu, tauku, bet kopumā — kaloriju dienā ar uzturu saņemot.

Bēdīgā stāvoklī ir skolas virtuve un ēdnīca, un te nekā nespēj līdzēt pat katru gadu veiktais kosmētiskais remonts. Šīs telpas iekārtotas pagrabstāvā, mitrums bojā krāsojumu un apmetumu, te ir arī drēgni. Skolā mācās 42 bērni, gandrīz visi pusdieno skolas ēdnīcā. Par zēnu, kura ģimenei nav līdzekļu maksai par pusdienām, Jefrosiņija Leonoviča saka, ka viņš iztiek tikai no maizes ar sviestu vai ievārījumu. Daždien, ja kāds nav atnācis uz skolu, zēnu uzaicina apēst lieko porciju.

Skolas internatā dzīvojošos ēdina četras reizes. Viņiem gatavo atsevišķi, bet to, kas pa dienu kopgaldā palicis neapēsts — zupa, pankūkas, vai maize, atdod internatā bērniem, ko apēst vēlākā stundā, kad pēc vakariņām pagājis ilgāks laiks.

● Jefrosiņija Leonoviča (no kreisās) pārbauda, ko pusdienu galdā tiks pavāre Rita Klodāne.

Skolēni savas porcijas apēd labprāt, uz virtuvi atgriež tukšus šķīvjus. Tomēr ēdienu pārpalikumi, kā arī mizas un citas produktu atliekas tiek savāktas spainī, ko

par vienu latu mēnesī atdod kādam cilvēkam mājdzīvnieku barošanai. Par sākrāto naudu tiek nopirkta gurķu un citas sēklas skolas dārzam.

Garšīgs ēdiens — pavāru nopelns

Aizkalnes pamatskolā pusdieno gan skolēni, skolotāji, gan arī pagasta iestāžu darbinieki, vidēji 80-100 ēdāju. Bez tam tiek gatavotas brokastis, launags un vakariņas internatā dzīvojošajiem 15 bērniem. Launagu ēd arī tie skolēni, kas nodarbojas pagarinātajā grupā. Pavāre Lidija Kursīte "arbu" sāk rītā ap pulksten septiņiem un beidz vakarā ap astoņiem. Skolas ēdināšanas darba organizatore Janīna Beča stāsta, ka pusdienas izmaksā 15 santīmus dienā, bet vecākiem skolai jānodod noteikts daudzums kartupeļu, kāpostu un citu dārzeņu. Ēdnīcas vajadzībām tiek pirktā gaļa, piena produkti, eļļa, milti un putraini. Gaļu iepērk SIA «Gardums», maizi no SIA «Vecā maiznīca», bet pārējos produktus — veikalā «Inga».

Pavāres cenšas, lai katru dienu

savai lielajai saimei celtu priekšā trīs ēdienus, izņemot otrdienas, kad ir stiprāks gaļas ēdiens, bet nav zupas. Vāra svaigu un skābētu kāpostu zupu, boršču, zupu ar frikadelēm, ar sēnēm, ar zirņiem, soļanku. Skolēniem ļoti garšo frikadeļu zupa un soļanka. Zupa netiek dalīta pa porcijām, bet uz galdiem likta kopējās terīnēs. Katrs var ieliet sev, cik vēlas. Otrajā ēdienā — biezputra, zirņu biezenis, kartupeļu sautējums, mērce. Arī otrais ēdiens paņemams no kopējiem šķīvjiem. Saldajā — kompots, bulciņa.

Skolas direktore Mudrīte Lozda apstiprina, ka bez kaloriju skaitīšanas esot skaidrs, — ēdiens ir sātiģis un barojošs. Pavāres strādājot pēc principa — gatavot kā mājās. Ēdāji to prot novērtēt, un šķīvjos nepaliek gandrīz nekas. Bez tam vasarā skolas pagrabs

tiek papildīts gan ar sālījumiem, gan ar kompotiem, sulām un ievārījumiem. Pašas cep arī smalkmaizītes, tikai pašlaik no ierindas izgājusi krāsns.

Vienīgais, kas ēdnīcas saimniecēm dara raizes, ir piemērotu telpu trūkums. Šaurajā virtuvītē tik tikko pietiek vietas, kur apgriezties, prasībām īsti neatbilst svaigas gaļas un gatavās produkcijas apstrādes darba galdī, arī trauku mazgājamās izlietnes un plītnis turpat ciešā saspiesībā, nav arī noliktavas. Saņemti aizrādījumi no kontrolējošām institūcijām. Tomēr to visu kompensē ēdiena garšīgums un sātiģums. Skolas direktore atzīst, kopš bērnu ēdināšana nodota Janīnas Bečas un Lidijas Kursītes ziņā, no vecākiem nav saņemta neviena sūdzība.

● Ar Lidijas Kursītes (no kreisās) un Janīnas Bečas palīdzību pusdienu sešgadīgie bērni, kas uzsākuši gatavoties skolas gaitām.

Pusdienas par 13 santīmiem

Vārkavas vidusskolas ēdamzāle atgādina mājīgu kafējnīcu, kurā daudz gādāts par interjera veidošanu. Bagātīgi iekārtota arī virtuve, ir ērtas palīgtelpas. Par visu, kas saistīts ar ēdināšanu, atbild pavāre Iveta Kokorīte. Viņa pārzina piegādātās produkcijas kvalitāti, rezervju sagatavošanu ziemai, gatavošanu un ēdināšanu. Pusdienas šeit izmaksā 13 santīmus, bet Upmalas pagasta bērni maksā tikai septiņus santīmus, pārējā summa tiek segta no pagasta budžeta. Skola mēģinājusi ēdināšanas organizēšanu nodot kādam uzņēmumam, bet, izpētot ēdāju skaitu un vietējo ekonomisko situāciju, kā arī zinot, ka nevarēs celt cenu par pusdienām, visas firmas atteikušās.

Skola piena produktus iepērk no Jēkabpils piena pārstrādātājiem, tas esot lētāk.

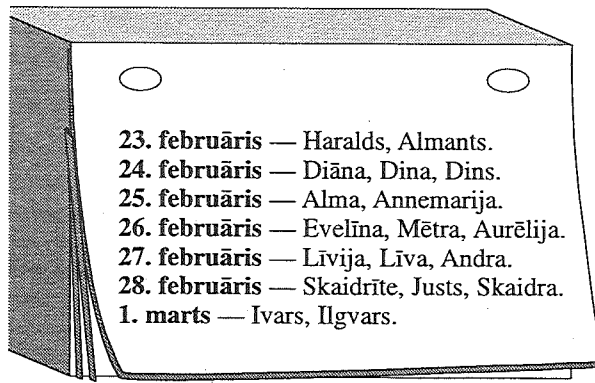
Šajā skolā pusdieno gandrīz visi 193 skolēni. Tie, kuri neēd, tie neēd aiz pārliecības, saka direktore, — meitenes, kuras nezin kāpēc sadomājušās notievet. Lielākoties ir otrādi, bērni grib ēst, bet ne visi vecāki spēj maksāt. Skola tad meklē atbalstu Rožkalnu un Vārkavas pašvaldībās, kuru bērni arī šeit mācās.

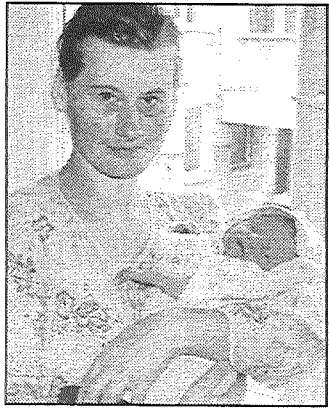
● Svaigi izremontētajā virtuvē pusdienu galdus klāšanā šoreiz palīdz Kaspars Armaņš (no labās) un Mareks Lazdāns, bet Guntis Lazdāns ienācis līdz draugiem. Puiši atzina, ka ēdieni garšojot un par to skolas direktore Anīta Vilcāne ir priecīga. Kaspars gan piebilda, ka viņam grūtāk esot tikt galā ar auzu pārslu biezputru, taču atcerējās, ka šogad tā ne reizi neesot pasniegta.

Bērnu veselība ir pieaugušo ziņā, sevišķi attiecībā uz uzturu. No skolām nevar prasīt restorāna līmeņa ēdienu, bet garšīgu, sātiģu, vienkāršu gan. Skolu direktori godprātīgi veic gadu gadiem ierasto uzdevumu — organizē skolēnu ēdināšanu un paši to kontrolē. Tomēr būtu vēlams, lai skolu ēdnīcu darbinieki labāk pārzinātu uzturmācību. Bērnu ēdienkartēs neiederas margarīns. Tāpat katrā kaut cik izglītojusies namamāte zina, ka, uzglabājot notīrītus dārzeņus, jau pēc pāris stundām iet bojā daļa no vitamīniem. Tomēr skolās pat diennakti mēdz uzglabāt nomizotus katupelus vai notīrītus burkānus. Tiek iepirkta pati lētākā maize. Praktiski nav iespēju pārbaudīt gatavu ēdienu kvalitāti, jo pat viena pārbaudes analīze izmaksā ļoti dārgi. Darbinieki nēsā tumšas krāsas virsvalkus, bet tikai gaišie ļauj redzēt, ka tie ir spodri. Skolēnu uztura kvalitātes sistēmu, piemēram, ASV realizē zinātniskā līmenī. Kamēr sertificēšanas sistēma skolu ēdnīcu darbiniekiem Latvijā tikai idejas līmenī, šī joma stingrāk kontrolējama arī no vecāku puses.

Lappuses sagatavoja L.Rancāne
Foto: M.Rukosujevs

Audz laimīgs, mazais!

Aglonas pagasta iedzīvotājas **Janīnas Balančenokas** meitiņa piedzima 16. februārī. Mamma un bērna tētis **Juris** meitai izvēlējušies vārdu — **Mārīte**. Meitenei ir vecāka māsiņa **Baiba**, kā arī divi brāļi — **Viktors** un **Jānis**.

Jura vecākiem **Lidijai** un **Pēterim Mārītei** ir astotais mazbērns. Meitenes mamma stāstīja, ka bērniņu kristis Aglonas bazilikā.

Janīna teica paldies ārstam **Jurim Kļaviņam** un pārējiem nodaļas darbiniekiem par palīdzību, bet savai meitiņai novēlēja stipru veselību.

Ļubovas Andrejevas meitiņa piedzima 20. februārī. Par mazo māšēlīti priecējās trīsgadīgā **Jekaterina**, tētis **Genādijs**, kā arī abas vecmāmiņas **Anna** un **Zinaida**, vec-tētiņš **Lavrentijs**. Mazulītei ir arī vecvecmāmiņa un jo kupls brālēnu un māšīcu pulciņš. Ļubovas un Genādija ģimene dzīvo Sutru pagastā. Meiteni kristīs pēc Moskvas vec-tīcībnieku draudzes tradīcijām.

Ļubova pateicās ārstei **Larīnai Bogdanovai**, kā arī pārējiem mediķiem, kas viņai palīdzēja dzemdībās.

TESTS

Kā atpazīt talantu jūsu bērņā?

Protams, katra māte uzskata, ka viņas bērns ir pats labākais, gudrākais, talantīgākais. Tas ir pareizi. Neapdāvinātu, ar kādām spējām neapveltītu bērnu vispār nemaz nemēdz būt, fizioloģiski tas ir neiespējami — veselā bērņā. Tomēr saprast, tieši kurā jomā bērns varētu vispilnīgāk parādīt savas iespējas, ne vienmēr izdodas laikus, jau agrā bērņībā. Ļoti daudzos gadījumos mēs kļūdamies un viņam savos priekšstatos par mūsu bērnu nākotni.

Piedāvājam jums testu, ko psihologi ir sastādījuši bērņiem vecumā no 7 līdz 13 gadiem. Tas varētu jums palīdzēt pārbaudīt jūsu personīgos vērojumus un noteikt, kurā jomā ir talantīgs jūsu bērns no dzimšanas, kāda darbības joma viņu pievilktu visvairāk.

Nevajag justies pieviltiem gadījumā, ja rezultāti, kurus iegūsit šajā testā, nesakrīt ar jūsu iecerēm, — jūsu bērns taču mainās gan fiziski, gan garīgi, viņam viss vēl ir priekšā. Tomēr nevajadzētu uzskatīt savu mazuli vai pusaudzi par kaut ko ļoti, ļoti sevišķu un ārkārtīgu, superizcilu, ja

testa rezultāti izrādīsies lieliski. Dzīve pēcāk visu nostādīs savās vietās. Atcerieties, šis tests nav nopietna zinātniska izpēte, bet tikai nelielu dzīves vērojumu rezultāts, tāda kā spēle, joks. Un tomēr, iesakām nopietni ieskatīties mūsu testa tekstā. Tas jums tiešām var noderēt.

Atbildiet, lūdzu, ar «jā» — a; «nē» — b.

Vai jūsu bērns:

1. Ir atradis kādreiz kādam priekšmetam neparastu pielietojumu?
2. Maina savas ierašas?
3. Mīl zīmēt abstraktas bildes?
4. Mīl zīmēt iedomātus priekšmetus?
5. Mīl fantastiskus nostāstus (un arī literatūru)?
6. Sacer stāstus vai dzejoļus (dziesmiņas)?
7. Mīl izgriezt no papīra visdažādākās figūras?
8. Ir paveicis kādreiz ko tādu, ko nav zinājis, vai izgatavojis kaut ko, kā nemēdz būt?
9. Ir izteicis vēlēšanos kaut ko pārtaisīt pēc saviem ieskatiem un paveicis to?

10. Baidās tumsas?

11. Ir izgudrojis kādu jaunu vārdu?

12. Ir uzskatījis šo vārdu saprotamu bez skaidrojuma?

13. Ir mēģinājis novietot mēbeles pēc sava prāta?

14. Veiksmīgi tika galā ar šo savu ieceri?

15. Ir izmantojis kādu priekšmetu neatbilstoši tā nozīmei?

16. Būdamis pavisam maziņš, spēja uzminēt dažādu priekšmetu nozīmi un pielietojumu?

17. Apģērbā priekšroku dod savai gaumei, ne jusejai?

18. Ir ar savu iekšējo pasauli, nepieciejamu apkārtējiem?

19. Meklē izskaidrojumus tam, ko vēl nesaprot?

20. Bieži lūdz izskaidrot apkārtējās vides parādības?

21. Mīl lasīt grāmatas bez ilustrācijām?

22. Izgudro savas paša spēles vai izklaidēšanos?

23. Atceras un stāsta savus sapņus vai pārdzīvotos iespaidus?

Par katru «a» atbildi pierakstiet pa vienam punktam un saskaitiet summu.

Rezultāta novērtējums

20 — 23 punkti. Bērns ir ļoti apķērīgs, spēj izstrādāt personīgo viedokli, izskaidro apkārtējo pasauli — vajadzētu viņam palīdzēt šajā pasākumā.

15 — 19 punkti. Bērns ne vienmēr izrāda savas spējas, viņš ir atjautīgs un saprātīgs, bet lielākoties tikai tad, ja viņš pats ir ieinteresēts tai vai citā darbībā.

9 — 14 punkti. Izteikts saprātīgums, pietiekams daudzām vēlākām zinātnes un tehnikas jomām, kur ir nepieciešami personīgie uzskati. Bet radošai darbībai tomēr daudz kā trūkst.

4 — 8 punkti. Jūsu bērnam parādās radošas domāšanas elementi tikai gadījumos, kad viņam jāasniedz personīgi svarīgi mērķi, kurus viņš saprot, ir tajos īpaši ieinteresēts. Viņam vairāk ir nosliece uz praktisko, ne prāta, gara darbību.

Mazāk par 4 punktiem. Bērnam trūkst izgudrotāja, tātad iztēles, spēju. Bet viņš var gūt panākumus kā labs izpildītājs, arī sarežģītās profesijās. Tā ir viņa stiprā puse.

Tā nav nekāda pele!

Dažiem jūrascūciņas šķiet garlaicīgi un ļoti parasti dzīvnieciņi, bet par truša iegādi pat runas nevar būt — tas ir cepetis, nevis mājdzīvnieks. Šādos gadījumos varat izvēlēties kaut ko vidēju starp trusi un jūrascūciņu — šinšillu. Tā būs gana rets, gana dārgs, turklāt mīļš un pūkains mājdzīvnieciņš. Tikai pirms tam gan būs jāapgūst nepieciešamās zināšanas šinšillu audzēšanai, jo katrs neveiksmīgs eksperiments šiem dzīvnieciņiem parasti beidzas letāli.

Savvaļā divi šo grauzēju paveidi — *Chinchilla Brevicaudata* un *Chinchilla Lanigera* — sastopami Andu kalnos Čīlē, Bolīvijā un Peru, kur tie mitinās alās. Ilgu laiku šo dzīvnieciņu eksistence bija apdraudēta, jo jau kopš Amerikas atklāšanas tos intensīvi medīja kā kažokzvērus. Viena kažoka gatavošanai nepieciešamas aptuveni 100 šinšillu ādiņas, tāpēc jau divdesmitā gadsimta sākumā Čīles valdība, cerot dzīvnieciņus pasargāt, aizliedza šinšillas izvest no valsts, bet tikai 1995. gadā beidzot tika izveidots pirmais šinšillu rezervāts, un tagad ir cerības, ka šo jūrascūciņu radnieku savvaļas populācija tomēr izdzīvos.

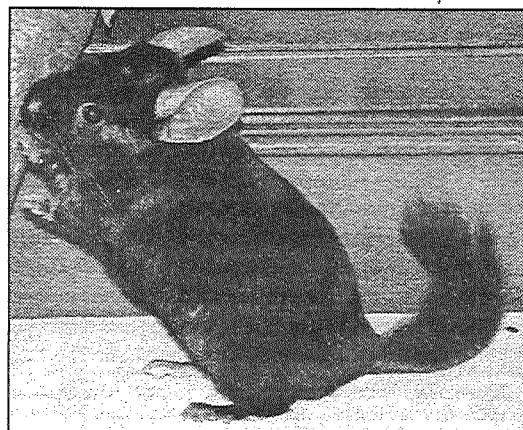
Par mājdzīvniekiem pirmās šinšillas kļuva pagājušā gadsimta

divdesmitajos gados ASV, bet pēc 2. pasaules kara tās ieguva popularitāti arī Eiropā. Tolaik viena pāra cena bija ļoti augsta, teju vai līdzvērtīga automašīnas cenai, bet tagad šinšillas visā pasaulē un arī Latvijā maksā aptuveni vienādi — 50 latu gabalā.

Problēmas

Savvaļā šinšillas dzīvo kolonijās, vidēji pa 30, un tās stingri ievēro sociālo hierarhiju, turklāt par noteicēju parasti kļūst stiprākā mātīte. Audzējot šinšillas mājās apstākļos, tas jāņem vērā, jo mātītes mēdz apēst citu mātīšu mazuļus, kā arī visai nežēlīgi kauties savā starpā. Ja gribat nopietni nodarboties ar šinšillu vairošanu, pirms tam nopietni vajadzētu savākt visu iespējamo informāciju, jo nebrīvē šinšillām mātītes dzimst retāk nekā tēviņi un tās ir dārgākas.

Šinšillu mikstā kažociņa spalvas neaizsargā tauku kārtiņa, tāpēc, nonākot saskarsmē ar ūdeni, kažoks pilnībā samirkst un dzīvnieciņš aiziet bojā, tāpēc šinšillas «mazgājas» sausās smiltīs, kurām vienmēr jābūt to būrī. Tās ir ļoti tīrīgas, un, ja atradīsiet to kažociņā kādus iemītniekus, tas būs signāls, ka jūsu mīlulis ir nopietni slims. Šinšilla ir tramīgs dzīvnieciņš,

● Kad šinšilla dodas pastaigā, jāuzmana logi un durvis — pateicoties astei, šinšillas var lēkāt gandrīz kā vāveres.

un pārbiedēta tā var uzlēkt teju 2 metru augstumā, tāpēc jāraugās, lai brīžos, kad laidīsiet mīluli pārosīties dzīvoklī, visi logi būtu ciet.

Šinšillas ir grauzēji, kas pārtiek no zaļbarības, bet neatsakās arī no kāda kauliņa. Tāpat kā lielākajai daļai grauzēju, viņu priekšzobi turpina augt visā dzīves laikā, un, ja nesagādāsi piemērotas grauzamlietas, zobi radīs grūtības.

Māja

Šinšillām nepieciešams gana liels un ērts būris, kur tās var pietiekami izkustēties. Tomēr tas nenozīmē, ka būrim jāatrodas istabas vidū un jums vajadzētu kustēties tam apkārt visu dienu — šinšillas ir samērā kautrīgas radībiņas,

kas necieš plašo sabiedriskā dzīvi tāpat kā tiešus saules starus un, protams, caurvēju.

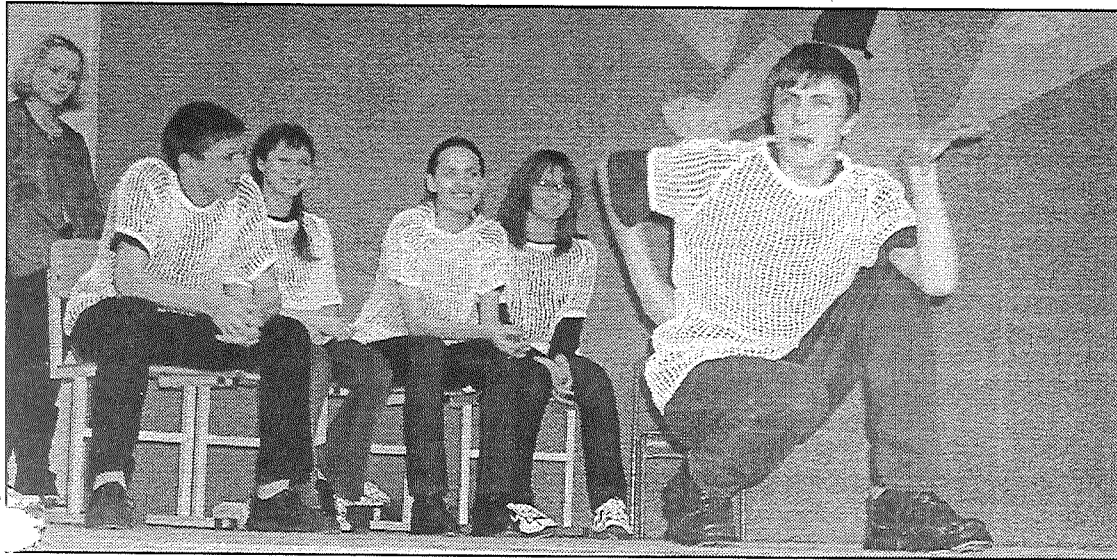
Jūtīgais šinšillu deguns nepanes ciedru un priežu smaržu, tāpēc neizmantojiet svaigus priežu dēļus būra gatavošanā. Pretējā gadījumā dzīvnieciņam radīsies nopietnas problēmas, un tas pat var iedzīvoties hroniskās slimībās. Tāpat arī jāatceras, ka ar plastmasu klātas būra restes gan ir viegli mazgāt, bet šinšilla tomēr ir grauzējs, un plastmasu dzīvnieciņa kuņģis nespēs sagremot.

Savukārt alu izveidei būri vidēja diametra plastmasas caurules ir gana piemērotas — pa tām var ērti ložņāt, un tās ir ērti tīrīt. Galvenais, kas jāņem vērā, gatavojot būri — lai mīlulim būtu ērta mīga un pietiekami liela smilšu «vanna». Pavisam lieliski, ja varat uzbūvēt arī riteni, kur šinšillām griezties, tomēr gadās, ka pieaugušas šinšillas šādu izklaidi tā arī neiemācās izmantot.

Cena	40-50 lati
Garums	25-38 cm
Astes garums	12-20 cm
Svars	0,5-0,8 kg
Dzīves ilgums	15-20 gadi
Grūtniecība	111 dienas
Metiēnā dzimst	1-4 mazuli
Mātīte zīda bērņus	6 nedēļas

KULTŪRA

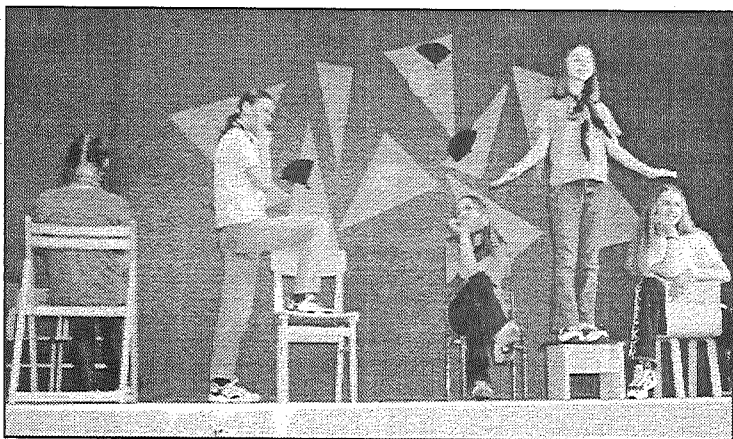
Lai dzīvo improvizācija!

● Preiļiešu komandas «Tikli» kapteinis Aleksandrs Čerņavskis iejuties uzņēmīga «čaiņika» lomā. Viņš pārliecina visus, ka kļūš par pilsētas mēru un vārīs sevi etiķi.

Improvizatoru turnīrā «Teātra sports 2002», kas ceturtdien risinājās Preiļu Valsts ģimnāzijas zālē, rajona bērnu un jauniešu centra abām komandām «Krēsli» un «Tikli» spēlēs pretinieki bija Madonas rajona Varakļānu vidusskolas komandas. «Krēsli» savējos uzvarēja, bet «Tikli» un varakļāniešu «Rēgi» spēkos bija tik līdzīgi, ka rezultāts tika atzīts par neizšķirtu. Pēc teātra sporta turnīru noteikumiem komandas punktus iegūst arī par līdzjutēju atbalstu. Protams, «Tiklu» piekritēju ērtinās emocijas bija dzirdamas no skolas tuvākajā apkārtnē, taču šķieku komandas skolotāja teica, — piedodiet, bet mēs visu pilsētu atvest līdzī nevarējām. Un tomēr šie punkti nebija izšķirošie. Gan «Rēgi», gan «Tikli» bija labi sagatavotas un viena otras cienīgas komandas.

Kas ir teātra sports? To var raksturot ar vārdiem, kas bija lasāmi Preiļos notikušā turnīra programmā: «Teātra sportā radīšanas darbība notiek skatītāja acu priekšā, tā ir fascinējoša, aizraujoša un noslēpumaina». Proti, teātra sports ir improvizācija uzstāšanās laikā uz skatuves, un tā dalībniekiem jāprot loģiski domāt, izmantojot visas savas komunikāciju spējas, kā arī zibenīgi iejusties dažādos tēlos. Kā tas ir daudzās nozarēs, arī teātra sportā preiļiešiem pieder drosmē un iniciatīva. Šis bija pirmais turnīrs Latgales reģionā, un Valsts Jaunatnes iniciatīvu centrs (VJIC) tā rīkošanu uzticēja Preiļu rajona bērnu un jauniešu centram (BJC). Teātra sporta grupas, kā arī turnīrus var vadīt apmācīti un asociācijas «Teātris un izglītība» kursus beiguši skolotāji. BJC tādi ir divi: Aiga Budriķe un Ināra Urča. Centra teātra grupa Ināras Určas vadībā pērnasar piedalījās vairākos turnīros Rīgā, bet no Valmierā notikušā Latvijas teātru festivāla atgriezās kā uzvarētāji savā spēlē. Preiļiešu aktivitātes arī bija par iemeslu, kāpēc VJIC uzticēja Latgales turnīra rīkošanu. Gan jāatzīst, ka reģionā pagaidām ar

● Rajona bērnu un jauniešu centra komanda «Krēsli» pie-teic savu uzņēmību.

visnotaļ sarežģīto teātra sportu aizraujas maz. Turnīrā piedalījās jau minētie varakļānieši, Daugavpils 12. vidusskolas, Ludzas bērnu un jauniešu centra, kā arī Rēzeknes rajona Dekšāru pamatskolas trīs komandas. Turnīrs sastāv no spēlēm, katrā sacenšas divas komandas, aktīvi iesaistās skatītāji. Preiļos notikušajā turnīrā bija piecas spēles.

Teātra sportam ir sava tehnika, savi nosaukumi, valoda. Tehniku, kādā jāveic uzdevums, varēja izlozēt pie žūrijas, kas šoreiz bija no galvaspilsētas. Bet tēmu noteic skatītāji. Piemēram, komanda «Ozoli» uzstājās, ka viņiem jāspēlē opera «dzīvriš» tehnikā, bet skatītāji izvēlējās, ka tai jābūt itāļu operai. Tehnika noteic valodas veidu, kādā dziedams, bet «itriem» jāzina, kā operas varoņu nesaprotamais dialogs atstāstāms skatītājiem, bez tam jāprot pārvietoties īpašā veidā — tupus. Komandu kapteiņiem sacensībās nācās iedzīvoties uzņēmīga «čaiņika» vai skopa paklāja lomā, stāstīt par kāpostu zupas

● Turnīru vērtē asociācijas «Teātris un izglītība» prezidente Astra Kacena (pa labi), teātra sporta speciālisti Varis Klausītājs (centrā) un Jēkabs Kacens. Ar viņiem konsultējas turnīra vadītāja Aiga Budriķe. Foto: M.Rukosujevs

vārīšanu, vai par tukšnesi, apcerot priekšmetus, ko turnīra vadītājs tikai monologa laikā lika viņiem aiz muguras — kaseti, simtkāji, diegu spoliti un citus.

Teātra sportu skatītājiem vērot ir tirā bauda, te dzirksti asprātības, māka izkļūt no situācijas, izdoma, aktiera spējas, ja vien komandas ir labi sagatavotas un pārzina noteikumus.

L.Rancāne

Bietes

Pirmie bietes sāka audzēt persieši, bet pēc tam turki un senie romieši. Kas jāzina mums, ja ikdienas ēdienkartē esam nolēmuši neiztikt bez bietēm:

■ kaut gan biete ir viens no vissaldākajiem dārzeņiem, tā ir mazkaloriju produkts,

■ bietes sakne satur ap 10% cukura, 2% olbaltumvielu, 1% šķiedrvielu, ap 2% pektīnvielu, C, P, B1, B2, B12 vitamīnus, karotīnu, folijskābi. Turklāt tajā ir organiskās skābes (ābolskābe, citronskābe), joda minerālsāļi, kālijs, dzelzs, kalcijns. Jo piesātinātāka dārzeņa krāsa, jo vairāk tajā vērtīgā betaīna,

■ biešu lapās ir divreiz vairāk olbaltumvielu, C vitamīna un karotīna nekā saknē. Tās izmanto pārtikā svaigā veidā, pievienojot salātiem, borščam,

■ galdā bietes vērtīgākā īpašība ir tā, ka derīgās vielas tajā saglabājas ilgstoši, arī vārot. Tas ļauj bietes lietot visu gadu,

■ vidējā izmēra bietēm mīkstsums ir maigāks,

■ pirms vārīšanas bieti rūpīgi ar birstīti jānomazgā, mizu nemi-zo, lai biete paliktu sarkana, ūdenim nedaudz pievieno etiķi, citrona sulu vai uz 1 l ūdens 1 tējkaroti cukura. Nav ieteicams bie-ti vārīt sāļtā ūdenī, jo tad tai rodas nepatīkama piegarša. Lai sa-

isinātu bietes pagatavošanas lai-ku, to var 1 stundu turēt verdošā ūdenī, pēc tam apliet ar aukstu ūdeni un uzlikt vāku,

■ lai vārīta biete nenokrāsotu salātus, to salātiem pievieno pē-dējo. Vinegretiem bieti vēlams sajaukt ar eļļu atsevišķi no citiem dārzeņiem un tikai pēc tam pievienot pārējos.

■ Lai attīrītu zarnu traktu, svaigu bieti sarīvē uz smalkas rīves, izspiež sulu un ļauj 2-3 stundas nostāties. Dzer uz nakti un pēc ēšanas. Sulai var pievienot ne-daudz sāls, lai nekairinātu kaklu.

■ Lai tiktu galā ar pārpūli un lielu garīgo slodzi, katru dienu pirms ēšanas jādzer biešu un burkānu sula proporcijā: 1:1 (1-2 glāzes dienā).

■ Ja ir gripa vai iesnas, tad trīs reizes dienā jāpīlina degunā 5-6 pīles svaigi spiestas biešu su-las.

■ Pie stresa dzer svaigi pa-gatavotu biešu sulu pa 0,5 glāzes ar 1 tējkaroti medus 3-4 reizes dienā 10 dienu laikā.

■ Pat nepilna glāze tīras biešu sulas var izraisīt galvas reibšanu un sliktu dūšu. Tādēļ ieteicams dzert maisījumu, kuros pārsvarā ir burkānu sula, bet pēc tam pakā-peniski palielina biešu sulas daudzumu. Tā organismam būs vieg-lāk panest tās attīrošo darbību.

Receptes

Biešu ikri

0,5 kg biešu, 4 vidēji lieli sāļti gurķi, 4 daiviņas ķiploka, 3 sīpoli, 2 ēdamkarotes etiķa, augu eļļa, sāls, pipari pēc garšas.

Bietes novāra, atdzesē, notīra. Sāļtus gurķus nomizo un izņem sēklas. Sīpolus siki sakapā un nedaudz apcep augu eļļā. Visu samaļ, sajauc ar sāli, pipariem, augu eļļu un etiķi.

Biešu kotletes

1 kg biešu, 4 ēdamkarotes mannas, 4 ēdamkarotes sviesta, 1 ola, 0,5 glāzes piena, 2 ēdamkarotes miltu, sāls, pipari pēc garšas, pus-glāze augu eļļas.

Vārītas bietes notīra, sarīvē uz smalkas rīves, pievieno sviestu, pienu un sautē 5 minūtes. Pēc tam pieber mannu, samaisa un sautē vēl 10 minūtes. Noņem no uguns, atdzesē. Gaļavo masu sajauc ar olu, pievieno sāli. Izveido kotletes, apviļā miltos un cep sakarsētā augu eļļā. Pēc vēlēšanās kotlešu masai var pievienot 4 ēdamkarotes liesa biezpiena, smalki rīvēta ķirbja vai burkāna.

Saldskābā biešu zupa

2 vidējas bietes, 100 g grūbu, 4 sīpoli, 2-3 daiviņas ķiploka, 3 burkāni, 4 tomāti, 1 ēdamkarote sviesta, 3 ēdamkarotes augu eļļas, 1 ēdamkarote cukura, 1 l dārzeņu buljona, 400 g svaiga kā-posta, dilles, 3 ēdamkarotes ābolu vai vīna etiķa, sāls, pipari.

Bietes vāra 50 minūtes. Grūbas ieber verdošā ūdenī un vāra uz vājas uguns 30 minūtes bez vāka, pēc tam nokāš. Sīpolu sagriež ripiņās, ķiploku sasmalcina. Burkānu sagriež ripiņās. Tomātus 3 minūtes patur verdošā ūdenī, pēc tam noņem miziņu un katru sagriež 8 daļās. Sviestā apcep sīpolus, ķiplokus, burkānus, pievieno cukuru, lai izveidotos karamēļu masa. Pēc tam visu aplej ar karstu buljonu un vāra 10 minūtes zem vāka. Pievieno saēvelētu kāpostu un vāra vēl 20 minūtes bez vāka. Zupā liek notīrītas, kubiņos sagrieztas bietes, sasmalcinātas dilles, grūbas, tomātus un vāra uz lēnas uguns vēl 5 minūtes. Pievieno etiķi, sāli, piparus un pasniedz ar krējumu.

Vinegrets ar kalmāriem

300 g kalmāru, 2 burkāni, 2 bietes, 4 kartupeļi, 2-3 sāļti gurķi, 1 sīpols, 2 ēdamkarotes augu eļļas, etiķis, sāls.

Novāra nemizotus burkānus, kartupeļus un bietes. Gatavos dārzeņus nomizo un sagriež salmiņos. Sāļtos gurķus nomizo un sarīvē. Sīpolus siki sagriež un aplej ar karstu ūdeni. Atsaldētus kalmārus attīra no plēves, rūpīgi nomazgā, liek verdošā sāļtā ūdenī un vāra 3-5 minūtes. Pēc tam sagriež salmiņos, pievieno gatavos dārzeņus, pieber sāli un samaisa ar augu eļļu un etiķi.

Vai pašvaldībām būtu jāatbalsta asins donoru kustība?

Elza Elste, Saunas pagasta iedzīvotāja:
— Obligāti. It sevišķi tas svarīgi cilvēkiem, kuriem pašiem ir veselības problēmas. Galu galā tieši pašvaldībām jā rūpējas par saviem iedzīvotājiem. Domāju, ka pagasti arī atbalsta savus donorus, vismaz līdz šim tā bija. Tomēr labāk, ja šis atbalsts tiek sniegts naudas izteiksmē.

Aldis Džeriņš, Preiļu rajona policijas pārvaldes darbinieks:

— Jāatbalsta gan, bet ar naudas līdzekļiem, kas tiek piešķirti tieši slimnīcai. Ņemot vērā to, kāds ir donoru kontingents, lielai daļai no viņiem nauda vajadzīga nebūt ne iztikai.

Mihails Ivanovs, Preiļu iedzīvotājs:

— Asins nodošana ir liela vērtība. Daudzi slimo, tāpēc kaut kur taču tās asinis jāņem. Pats gan donors neesmu un vairs arī laikam nebūšu, jo esmu tam par vecu. Bet ar to atbalstu — kā nu kuram, vienam vajadzīga nauda, otram varbūt kaut kas pavisam cits. Tāpat arī pašvaldības domā.

Laimonis Volonts, Preiļu iedzīvotājs:

— Par donoru var būt tikai pēc brīvprātības principa. Nevar tā, ka tevi sūta obligātā kārtā, kā tas bija agrāk. Kamēr biju vesels, vienmēr piedalījos donoru dienās. Tagad daudzi nāk tikai naudas dēļ, viņiem tie pāris lati vajadzīgi. Ja tagad pašvaldības nemaksās, vai tad cilvēki par donoriem-nenāks? Būs asins deficīts, nāksies maksāt vēl vairāk.

Juris Rozentāls, Preiļu iedzīvotājs:

— Zinu, ka agrāk donoriem bija papildus dienas atvaļinājums. Domāju, ka vairāk vajadzīgs morāls atbalsts. Lai nāktu nodot asinis par naudu, tai vajag būt lielai naudai.

Nezinu, bet var jau būt, ka bezdarbniekiem tas ir svarīgi. Ja man ievajadzētos asins pārlišanu, protams, būtu labāk, ja tās slimnīcā būtu. Pašvaldībām arī vajadzību daudz, pensionāriem jāpalīdz, bērniem pusdienas jāpamaksā. Jāskatās, kas svarīgāk.

Dominiks Jauja, Līvānu novada Rožupes pagasta iedzīvotājs:

— Acīmredzot vajadzētu atbalstīt, stimulēt. Drīzāk laikam ar naudu. Varētu pat atsevišķas privilēģijas donoriem piedāvāt. Šī kustība pēdējā laikā ir nolaista stāvoklī, salīdzinot ar padomju gadiem, kad tai tika pievērsta liela uzmanība.

L. Kirillova
M. Rukosuļeva foto

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, APSVEIKUMS, LIDZJŪTĪBAS

Pārdod

3 istabu dzīvokli. Tālr. 9227197;
lielas mājas pie ceļa un ezera netālu no Preiļiem.
Tālr. 6704503;
māju Līvānos, Rīgas ielā. Tālr. 9222628;
sienu. Tālr. 22086;
griķus sēklai. Tālr. 35336;
govu. Tālr. 50356.

Pērk

Līvānu ķieģeļus skursteņim. Tālr. 23113, 6702024.

Dažādi

Miksto mēbeļu atjaunošana, restaurācija. Transports.
Mob. tel. 9124007.

Vajadzīgs krāšņu podnieks. Tālr. 53-42931, 9415423.

Iepazīšanās

Sieviete (45 g.) vēlas iepazīties ar vīrieti (līdz 60 g.).
Rakstīt: V.Kokinai, p/n Dubna, Daugavpils raj.

SIA «MALIKA PLUS» par augstām cenām iepērk lopus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 24216.

Iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, cūkas.
Augstas cenas. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 9199314, 6499415, 53-55743.

Z/s «Rūķi» iepērk jaunlopus, govus, aitas, pienu, cūkas.
Formē subsidijas. Izved ar savu transportu. Samaksa tūlītēja.
Samaksa par gaļas kg: bulļi līdz 1,15 Ls/kg, teļus līdz 1,10 Ls/kg, govus līdz 1 Ls/kg, piena teļi līdz 1 Ls/kg, aitas līdz 1,50 Ls/kg, cūkas līdz 1,15 Ls/kg.
Cenā 12% piemaksa.
Tālr. 53-42222, 53-48519, 6731707.

Firma (lic. nr. 4-929) iepērk krāsainos metāllūžņus.
Adrese: Līvānos, Baznīcas ielā 16.
Tālr. 5341680, mob.tel. 9561121.

SIA «KRISTĀ» IEPĒRK

Kokmateriālu veids	Garums (m)	Diametrs (cm)	Cena Ls/m ³
Bērza finierklučus (B šķira)	2,75; 3,40	no 21	14
Bērza finierklučus (B šķira)	5,0; 5,50	no 21	16
Bērza finierklučus (I šķira)	visi garumi	no 24	25
Apses sērkokciņklučus	2,75	no 20	10
Bērza taru	2,50	no 14	7
Bērza papīrmalku	3,0	no 6	8
Egļes papīrmalku	3,0	no 6	7
Priedes papīrmalku	3,0	no 6	6,50
Egļes sīkbalķus	4,90	no 14	18
Priedes sīkbalķus	4,90	no 14	16

Darba laiks no 8.00 līdz 17.00, pārtraukums no 12.00 līdz 13.00.
Zvanīt: 1-5874239, 9404266, 9237929, 9127994.

Sniedz transporta pakalpojumus — a/m KAMAZ ar fiskaru (14 Ls/stundā).
Sniedz forvardera pakalpojumus. Zvanīt 9486779.
Pērk cirsmas, ipašumus. Zvanīt 9180800, 9506186.

INTERESANTI

Novecojošam kļūstam biezādaināki

Dānijas dermatologi veikuši pētījumus, lai saprastu, kādas izmaiņas notiek cilvēka ādā. Iepriekš bija zināms, ka āda «uzvedas» dažādi: vietās, kur tā ir atsegta un pakļauta saules un gaisa iedarbībai, kā arī temperatūras svārstībām, protams, izmaiņas būs citādākas nekā tajās vietās, kas ir aizsargātas ar apģērbu. Izrādās, ka šāds pieņēmums tomēr nav bijis pilnībā precīzs. Proti, līdzīgas izmaiņas notiek gan uz pieres, kur āda ir pakļauta ārējās vides ietekmei, gan uz dibena. Cilvēkam novecojot, abās vietās tā kļūst biezāka. Savukārt uz rokām un kājām āda tieši otrādi — kļūst plānāka.

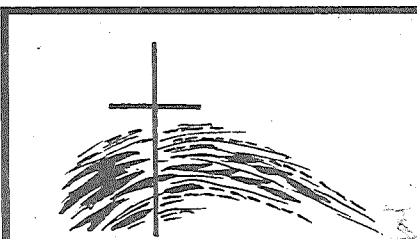
Sieviešu kājiņas nolietojoties ātrāk

Pētījums, ko veikuši vācu zinātnieki, atklājis, ka sievietēm ceļa locītavas skrimšļi nolietojas ātrāk nekā vīriešiem. Pagaidām gan vēl nav gūta skaidrība par to, kāpēc pastāv šāda «dzimumu nevienlīdzība», mīnējumu līmenī tas varētu būt saistīts ar to, ka sievietēm nākas izturēt lielāku fizisko slodzi. Zinātnieki pētīja ceļa locītavas, izmantojot kompjūtertomogrāfiju. Tika salīdzināts 30 vīriešu un sieviešu ceļu locītavu stāvoklis. Viena vecuma vīriešiem un sievietēm bija dažāds ceļa locītavas stāvoklis. Sievietēm «kājiņas bija nolietojušas» krietni vien vairāk nekā vīriešiem.

Infekciju dēļ pieaug sirds slimību risks

Biežas, lai arī par pavisam nekaitīgām uzskatītas infekciju slimības, kuras mēdz dēvēt par saaukstēšanos, palielina risku saslimt ar sirds un asinsvadu slimībām. Pie šāda atzinuma pēc trīs gadus ilgušiem pētījumiem nonākuši zinātnieki no Gūtenberga institūta Vācijā. Pētījuma laikā tika novēroti 600 cilvēku. Izrādās, ka tie, kuri vairāk nekā citi slimoja ar infekciju slimībām, attiecīgi biežāk arī kļuva par sirds un asinsvadu slimību upuriem.

Pēc preses materiāliem

Ir sāpes, ko nespējam dalīt uz pusēm, Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu...
Izsakām līdzjūtību Inārai Kalvānei un viņas tuviniekiem sakarā ar MĀTES nāvi.

Baltijas Tranzītu bankas kolektīvs
No atmiņām paliek tik starojums maigs,
Tā kā liedagā saulrieta pēdas,
Turp, kur tu aiziesi, apstāsies laiks,
Norims sāpe, rūpes un bēdas.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Inārai Kalvānei, MĀTI smiltājā aizvadot.
Līvānu novada dome

Tu mīļā māt, nu projām aizej klusi
Tai ceļā pēdējā, no kura nepārnāk.
Izsakām līdzjūtību Baltijas Tranzītu bankas Līvānu filiāles pārvaldniecei Inārai Kalvānei, MĀMIŅU smiltājā pavadot.
Līvānu ģimnāzijas kolektīvs

Latvijas saule, rokas uz krūtīm man saliec.
Es aizeju projām, tu maniem mīļajiem paliec...
Izsakām dziļu līdzjūtību ilggadējā Rauniešu (Sutru) pagasta padomes priekšsēdētāja Dominika VINDEĻA tuviniekiem, uz mūžu no viņa atvadoties.
Sutru pagasta padome

Izsakām dziļu līdzjūtību Vitālija UŠACKA tuviniekiem.
Mednieku sabiedriskā organizācija «Stūrņa»